

Läänne Elu

LÄÄNEMAA HÄÄLEKANDJA

Nr. 73. Haapsalus, kolmapäeval 26. juunil 1940. a. 13. aastakäik.

„Läänne Elu“ ilmub kolm korda nädalas, igal esmaspäeval, kolmapäeval ja reedel.
 Väljaandja K. O. „Kaja“
 Vastutav toimetaja:
 Aleksander Tõnleson.
 Toimetus ja talitus: Haapsalus, Suur-Lossi 43, pk. 11, telef. 176
 Toimetaja kodune telefon 164.
 Toimetaja kätundid kl. 11—1
 Talitus avatud kl. 1/29 st homm. kuul kella 3 ni p. l.
 Aadr. kirjavahetusks: „Läänne Elu“ Haapsalus, Suur-Lossi 43.
 Kuulutushinnad:
 1 mm 1 veerul 1 leheküljel ja tekstis 15 senti. Tekstis teksti kirjaga 18 senti ja kuulutusküljel 8 senti.
 Aadressi muutmise 25 senti.

„Läänne Elu“ tellimishinnad:

1 kuud	Kr. 0.65
3 kuud	1.90
6 kuud	3.60
12 kuud	7.—

„Läänne Elu“ koos „Tallinna Postiga“:

3 kuud	Kr. 2.35
6 kuud	4.50
12 kuud	8.80

„Läänne Elu“ koos „Eesti Talu“:

3 kuud	Kr. 2.15
6 kuud	4.10
12 kuud	7.90

„Läänne Elu“ koos „Tõusev Noorus“ega:

3 kuud	Kr. 2.20
6 kuud	4.20
12 kuud	8.20

„Läänne Elu“ koos „Eesti Talu“ ja „Tõusev Noorus“ega:

3 kuud	Kr. 2.50
6 kuud	4.70
12 kuud	9.10

Uus Vabariigi Valitsus.

dr. JOHANNES VARES-BARBARUS.

Peaministriks kirjanik dr. J. Vares-Barbarus.

Eesti valitsus, mis kujundati 21. juunil 1940. aastal:

- Peaminister dr. Johannes Vares-Barbarus, kirjanik ja arst.
- Peaministri asetäitja prof. dr. Hans Kruus.
- Välisminister Nigol Andresen, töölisegelane.
- Siseminister rvkl. Maksim Unt, töölisegelane.
- Sotsiaalminister rvkl. Neeme Ruus, töölisegelane.
- Haridusminister Johannes Semper, kirjanik.
- Kohtuminister Boris Sepp, advokaat.
- Põllutööminister rvkl. Aleksander Jõeäär, töölisegelane.
- Majandusminister Johannes Nihtig, majandustegelane.
- Teedeminister Orest Kärm.
- Sõjaminister kindral-major T. Rotberg.

Peaministri asetäitja prof. HANS KRUIUS.

Valitsuse deklaratsioon.

Nõukogude Liiduga arendatakse siiraid ja sõbralikke suhteid. Riigivolikogu ja Riiginõukogu saadetakse laiali.

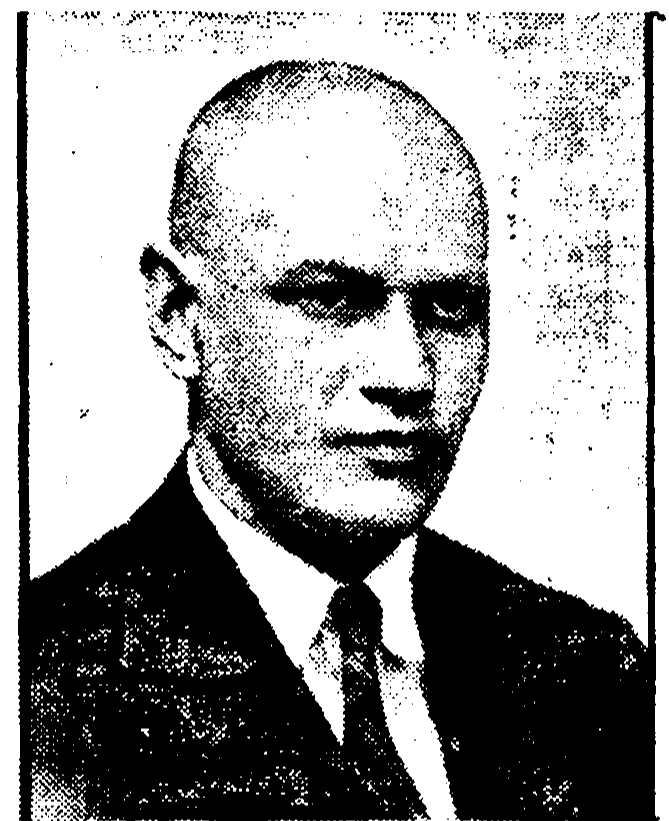
Eesti Vabariigi kodanikud!
 Eile kujundati uus Eesti Vabariigi Valitsus. See astus rahvaenulise Valitsuse asemele, kes ei suutnud ega tahtnud kindlustada õiget sise- ja välispoliitikat, millest vajas eesti rahvas. Endine valitsus ei olnud võimeline ega tahteline ausalt ellu viima Nõukogude Liidu Eesti vahelist vastastikuse abistamise pakti, mis päästis meie kodumaa sõjatulekahjust ja mis tagab Eestile rahu ja ta piiride julgeoleku. Endise valitsuse poliitika oli vastuolus eesti rahva põhihuvidega.
 Asudes oma kõrgete riiklike kohustuste täitmisele, peab Eesti Vabariigi uus Valitsus oma esimeseks pühaks kohustusks teatada kogu Eesti rahvale, et tema kavas on ülimal määral teenida rahvast, tema huvisid ja lootusi, mida senini eelmiste valitsuste tagurliku režiimi poolt jämedalt maha suruti ja ignoreeriti. Lähedes sellest peamisest põhimõttest seab uus Valitsus enesele üles järgmised ülesanded:
 Välispoliitika alal toetades ja arendades normaalseid vahetundeid kõigi riikidega, kindlustab Valitsus esijärjekorras Nõukogude Liiduga sõlmitud vastastikuse abistamise pakti ausat ja tõelist täitmist ja temaga tiheda liidu alusel tõelikult siirate ja sõbralike suhete edasiarendamist.
 Valitsus on veendunud, et üksnes sel alusel on võimalik Eesti iseseisvuse ja kaitse kindlustamine.
 Sisepoliitikas pühendab Valitsus kogu oma jõu rahva õiguste täielikule maksmapanekule, tema ainelise heaolu tõstmisele ning rahvusliku kultuuri ja kodumaa hüvangu arendamisele. Selle sihiga kindlustab Valitsus rahva demokraatlike õiguste teostamise.
 Ta hoolitseb poliitiliste vangide, rahva vabaduse eest võitlejate amnestia viivitamatult läbiviimise eest.
 Valitsus võtab päevakorda rahva tõelist tahet mitte esindava Riigivolikogu ja

Riiginõukogu laialisaatmise ja uute valimiste läbiviimise küsimuse, et nõnda teostada rahva tõelist esindust, ta saadab laiali ja keelab rahvaenulised organisatsioonid, algatab kohalike omavalitsuste reformi, et kindlustada neis rahva tõelist osavõttu.
 Uus Valitsus seab endale ülesandeks puhastada riiklikku aparati kuritahtlikust, laostavaist ollustest; tööliste, talupoegade ja töötava haritlaskonna organisatsioonide abiga teostada otsustavat võitlust bürokraatismi ja riigiaparaadi ülekuulustuste vastu, asendades mandunud, laostunud ja bürokraatlikud elemendid rahva mitmesugustest kihtidest tulevate värsketel jõududega, et muuta valitsemisaparaati ausaks, vähekulukaks ja rahva tarvetele vastavaks.
 Valitsus püüab kindlustada Eestis elavate vähemusrühvuste õigusi ja otsustavalt kõrvaldada lahkkelid üksikute rahvaste vahel, taotledes meie maal asuvate rühvuste tõelist sõprust. Valitsus astub tarvilikke samme seaduste läbiviimiseks, mis taotlevad töölisklassi ja haritlaste

löötingimuste ja olude parandamist, samuti seadusi, mis on sihitud põllumeeste majanduse ja kultuuri edendamisele ja tõstmisele.
 Valitsus pöörab tõsist tähelepanu rahvahariduse ja tervishoiu igakülgele arendamisele. Ta võtab tarvitusele kõik abinõud, et Eesti majanduslik elu, kaubandus ja tööstus saaksid tõhusalt areneda tihedate vastastikuste majanduslike vahetunde alusel meie suure idanaabri ja sõbra — Nõukogude Liiduga.
 Jagades eesti rahva sooje tundeid Punaarmee vastu, annab Valitsus oma poolt täielikku kaasabi Nõukogude Liidu vägede paigutamisel Eestis.
 Vabariigi Valitsus, olles sügavalt veendunud, et tema tegevuskava väljendab tõelisi rahva huvisid ning soodustab meie kodumaa hüvangu, pöörduv üleskutsega kõigi Eesti kodanike poole, vaatamata nende sotsiaalsele olukorrale, rahvusele, soole või usule, koonduda üksmeeles riigi uute ajalooliste ülesannete ümber ja aidata laialdaselt kaasa Valitsusele tema töös.

Maksim Unt — siseminister.

Nigol Andresen — välisminister.

Sotsiaalminister NEEME RUUS.

Majandusminister JOHANNES NIHTIG.

Põllutööminister ALEKSANDER JÕEÄÄR.

Kindral-major Tõnis Rotberg — sõjaminister.

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE HINNAD

Põllumajandussaaduste noteeringuid.

Noteerimiskomisjonide eilsel koosolekull noteeriti liha- ja nahasaaduste ning kanamunade hinnad. Võrreldes möödunud nädalaga hindades muudatusi ei esinenud. Allpool toome eilsed noteeringud.

Peekonsigade hindadeks noteeriti 23.—29. juunini — sigadel tapakaaluga 60—72 kg 1. sort 116 s. kg ja 2. sort 111 s. kg. Sigadel tapakaaluga 55,5—59 kg ja 72,5—75 kg. 1. sort 111 s. kg. Sigadel 75,5—80 kg on kõikidel sortidel siseturu hinnad.

Elussigade hindadeks noteeriti: kuni 120 kg rasked 84 s. eluskaalu kg 121—160 kg rasked 88 s. elusk. kg ja üle 100 kg rasked 88 s. elusk. kg. Sead eluskaaluga 80—120 kg, olenevalt turustamisvõimalustest võivad minna ekspordiks kas elussigadena või tapetult.

Poegitud emiseid ekspordiks vastu ei võeta.

Värske lambaliha hinnaks Tallinna tapamajades noteeriti headuse järele 120 sent. kg. ja eluskaalu hinnaks franko saatejaam 52 s. kg.

Ekspordimunade hinnaks noteeriti 111 senti kg ja siseturu munade hinnaks 90 senti kg franko kogumispunkt. Kanamunad raskusega 20—45 grammi noteeriti 70 s. kg franko kogumispunkt. Turu tendents rahulik.

Toornahkade hindadest noteeriti: Hobusenahad, lakata ja sabata: 1. sort, soolatud 17 kg ja üle; värsked 20 kg ja üle 16 kr. tk. 2. sort, soolatud, 10—17 kg ja värsked 12—20 kg 11 kr. tk. 3. sort, soolat., alla 10 kg; värsked alla 12 kg ja kõik praak 6 kr. tk.

Veisenaahad: pullinahad, värsked 1. sort 1.20 kr. kg, 2. sort 1.08 kr. kg, Lehma ja mullikanahad, värsked 1. sort 1 kr. kg ja 2. sort 90 s. kg. Veisenaahad, värsked, praak 75 s. kg, pullinahad, soolatud 1. sort 1.43 kr. kg, 2. sort 1.29 kr. kg. Lehma ja mullikanahad, soolatud 1. sort 1.20 kr. kg. ja 2. sort 1.08 kr. kg. Veisenaahad, soolatud, praak 90 s. kg.

Vasikanaahad: 1. s. kerged, 3 kg ja alla ning kõik kuivad 5.50 kr. tk. 2. sort rasked, üle 3 kg 1.80 kr. tk., 3. sort, praak 4 kr. tk.

Lambanaahad: 1. s. OJ. 8 kr. tk., 2. sort, J 5 kr. tk., 3. sort, L 4 kr. tk. 4. sort, K 3 kr. tk., 5. sort, praak 1.50 kr. tk. Hinnad on maksavad tootjale fr. vastuvõtupunkt 24.—30. juun. Turu tendents nahkadel selguveta.

Piimasaaduste hinnad jäid muutmatuks.

Noteerimiskomisjonide eilsel koosolekull noteeriti piimasaaduste hindu. Nii või, piima, kui ka toorkaselli hindades võrreldes möödunud nädalaga muudatusi ei tulnud.

Allpool toome eilsel noteeringutel kujunenud piimasaaduste hinnad.

Talupidajate poolt müüdava piima hinnaks noteeriti Tallinnas sentides ühe liitri eest: 1. valiku rööskpiim piimakauplustele lah-tiselt 13—14 sent. liiter ja piimatööstustele 12 kuni 13 s. ltr.; 2. valiku rööskpiim piimakaup-lustele, lah-tiselt 11—12 s. ltr. ja piimatööstus-tele 10—11 s. ltr.

Ekspordivõti hinnaks noteeriti 208 senti kg franko saatejaam ja seda või eest, mis tulnud sisse 17.—22. juunini. Turu tendents märgiti rahulikuna.

Toorkaseiini 1. sordi hinnaks noteeriti 27 s. kg ja 2. sordi hinnaks 25 s. kg franko piimatööstustele. Noteeritud hind on maksev toorkaseiini kohta, milles kuivainet 36 prots. Turu tendents kindel.

Voitoodang on tunduvalt vähenenud.

Piimasaaduste Väljaveo Kontrolljaama and-meil on käesoleva aasta maikuus Kontrolljaa-male esitatud 21.482 tünni võid. Sellest tunnista-ti väljaveoks kõlblikuks 21.278 tünni ehk 99,1 prots.

Eelmise aasta maikuus oli ette pandud 31.711,5 tünni, millega tänava võitoodang näi-tab vähenemist 10.433,5 tünni ehk 32,9 prots. võrreldes eelmise aastaga.

Aasta algusest kuni 1. juunini on Kontroll-jaamale kontrollimiseks esitatud 69.044 tünni võid 106.159,5 tünni vastu 1939. a. samaks ajaks. Seega on käesoleva aasta 5 kuu või sissetulek vähenenud 37.115,5 tünni ehk 35 prots. võrra.

Arvestades võitünni keskmiseks hinnaks 100 krooni, teeks toodangu vähenemine rahas üm-marguselt 3,8 miljonit kr. Selle summa võrra on põllupidajad tänava saanud või eest vähem raha kui nad said möödunud aasta samal aja-vahemikul, s. o. 1. jaan. kuni 1. juun. 1939. a.

Hinnad Tallinna turul.

Reffnädalal, 26. juunil.

Turul lestimine tšernõb, maainimefi vähe, faku vähe, hinnad näitavad tõusu. Pihkasauna vähe. Rohelisi aedvilja väga rohkesti.

Pihahinnad väikemüügil: Sealiha 110—125 fenti, seapead-jalad 70—100 f., ploomiraiu 130 f., soolatud sealiha 110—125 f., sulatatud sear-afsu 160 f., veiseliha 70—130 f., wafaliha 60—125 f., lambaliha 90—110 fenti fiilo.

Tapetud linnud: Kanad 120—300 f., kana-poid 30—150 fenti tiift.

Kanamunad 10—13 fenti paar, Eesti Mu-naekspordi I valiku munad 126 f., II valiku munad 107 fenti fiilo.

Piimasaadused: Rööskivõi 190—200 f., laua-või 215—221 f., lohuupiim 35—45 f., hapukoor 115—125 f., juustud sordi järgi 110—200 fenti fiilo.

Rõõvi 210—220 fenti fiilo.

Teraviljasaadused: Ruffiõie 19—22 fenti, peenteie 33—40 f., sepit 35—38 f., fai 35—65 f., lataliha 30—45 f., sepitajahu 30—35 f., õra-rajahu 30—32 f., ruffiõie 21—22 f., faeraja-hu 25—30 f., manna 43—48 f., odratangud 28—35 f., kruupid 35—50 f., faeratangud 35—45 f., linnafid 30—32 fenti fiilo.

Kaunvilja: Herned 60—70 f., oad 60 f., lää-t-fid 40—50 fenti fiilo.

Juur- ja aedvilja: Kartulid 100 fenti mõdt 20 liitrit, 7—9 fenti fiilo, hapud kapsad 40—50 f., peedid 35—40 f., sibulad 50—60 fenti fiilo, hapud kurgid 3—7 fenti tiift.

Värske aedvilja: Tomatid 4—4,5 fr., türa-i-oad 2—2,5 fr., spargelid 1,2—2 fr., värsked kartulid 1—1,5 krooni, värske peakapsas 100—110 f., salat 50—80 f., spinat 45—50 f., ra-barber 5—20 f., hapuõie 30—40 fenti fiilo, värsked kurgid 12—35 f., roheline sibul 2—3 fenti tiift, redised 5—20 f., murulaud 3—4 f., porgandid 12—18 f., peedid 20—25 fenti timp.

Värsked kalad: Räämed 30—35 f., filud 70—80 f., turjad 15—20 f., latifad 40—60 f., kam-meljad 25—50 f., wimmad 50—60 f., ahnenad 25—40 f., haigad 50—80 f., forellid 200—300 f., lohjad 130—150 f., hiad 180—200 f., angerjad 200—300 f., lõhed 500—600 fenti fiilo.

Soolatud kalad: Siid 150—170 f., wim-mad 70—90 f., heerinaad 100—150 f., räämed 45—50 fenti fiilo.

Suutletatud kalad: Räämed 10—12 f. fiim-me, filud 35—40 fenti paar, ahnenad 80—110 f., wimmad 100—150 f., latifad 150 f., hau-gid 120—150 f., turjad 40—50 f., lestad 80—120 f., hiad 250—300 fenti, angerjad 3—4 fr., lõhed 7—15 krooni fiilo.

Seened: Puraviljad 100—130 f., mitmesu-gused soolatud seened 150—400 fenti fiilo.

Pruvili ja marjad: Murad 120—250 f., jõhvifad 70—80 f. fiilo, sõbrunid 12—20 f. tiift.

Eesti sõjaväe sõbralikud suhted N. Liidu vägedega.

Sõjavägede juhataja kindral-major G. Jonsoni käskkirj.

Sõjavägede juhataja kindralmajor G. Jonson avaldas 22. juunil järgmise käskkirja sõjavägedele:

„Vabariigi President on kutsunud mind Sõjavägede juhataja kohale. Asudes sellele vastutusrikkale kohale, olen kindel, et meie sõjavägi teeb kõik, et säilitada oma senist väljaõppe taset ja moraali. Selleks on vajalik, et kõik sõjaväelased rahulikult jätkaksid oma tööd.

Nõukogude Liiduga sõlmitud vastastiku abistamise pakt kohustab meid pa-rima tahtmisega täitma neid ülesandeid,

mida meie seda pakti sõlmides oleme enesele võtnud. Sõlmitud pakt on meile aidanud seni eemale jääda sõjast ja loo-dame, et seda pakti täites ka edaspidi suudame elada rahu.

Meie maale asunud Nõukogude Liidu sõjaväelastega tuleb süvendada ja arenda-da usalduslikke ja sõbralikke vahekordi parimaks koostööks ühiste eesmärkide saavutamiseks.

G. Jonson,
kindralmajor,
Sõjavägede juhataja.“

N. Liidu ajakirjanduse hinnang:

Eesti uues valitsuses intelli-gentsi silmapaistvamad esindajad.

ETA. Moskva, 24. juunil.

(TASS.) Iseloomustades Eesti uue valituse koosseisu, N. Liidu ajakirjandus märgib, et see koosneb Eesti intelligentsi silmapaistvamaist esindajatest, kes on laialdaselt tuntud kogu riigis. Peaminister Johannes Vares-Barbarus on poeet ja Eesti väga populaarne avaliku elu tegelane, kes on võidelnud demokraatlike vabaduste eest ja korduvalt väljendanud tarvi-dust sõbralike suhete loomiseks N. Liiduga. Peaministri abi professor Hans Kruus on tuntud arvukate teaduslike tööde autorina Eesti ja põhjarikkide ajaloo kohta, ning on silmapaistev Eesti avaliku elu tegelane, olles omal ajal ka Tartu ülikooli prorektoriks. Välismini-ster Nigol Andresen on hästi tuntud kir-janduskriitik, ning silmapaistev ametlühingute liikumise eestvõitleja, ning Tallinna linnavoli-kogu liige. Sõjaminister kindral Tõnis Rot-berg võitis aktiivselt osa omal ajal Eesti sõja-väe loomisest ja tema teened on hinnatud

mitmete aumärkidega. Siseminister Maksim Unt on üks Eesti ametlühingute liikumise juhte ja on olnud palju aastaid parlamendi liige. Majandusminister Juhan Nihtig oli viimasel ajal „Uus Eesti“ direktoriks ja ta on tõhusalt kaasa aidanud majanduslike sidemete tihendamisele N. Liiduga. Põllutööstusminister Aleksander Jõekäär on tuntud advokaat, kes omab suurt kogemust ja teadmisi põllutöös alal. Ta on samuti hästi tuntud ametlühingute liikumise ja ühistevõime eestvõitleja ning parla-mendiliige alates 1920. aastast saadik. Teede-minister Orest Kõrm on sooritanud oma õpin-gud Tallinna tehnikaukoolis ja oli viimati direktoriks Tallinna turbatööstuses. Haridus-minister Johannes Semper on Eesti tuntud poeet, kirjanik ja tõlkija. Kohtuminister Boris Sepp on silmapaistev jurist, kes on võtnud aktiivselt osa poliitilisest elust. Sotsiaalminister Neeme Ruus on aktiivne ametlühingute tege-lane ja parlamendi liige.

Siseministri abi A. Tuulse mürgitas enda koos abikaasaga.

Pühapäeva hommikul toimetati Tal-linna Keskhaijasse mürgitustundemärki-dega siseministri abi August Tuulse, 45 a. vana, ja ta abikaasa Nelli, 37 a. vana.

Pühapäeva õhtupoolikul heitis hinge Nelli Tuulse, kuna esmaspäeva hommikul suri August Tuulse.

August ja Nelli Tuulse olid mürki võt-nud enesetapmise sihiga.

Politsei abidirektor K. Kirsimägi ja pol.-politsei komissar J. Edesalu vahistati.

Politseitalituse abidirektor Konstantin Kirsimägi ja Tallinna poliitilise poliitsei komissar Julius Edesalu on vahistatud, kuna nad on täitnud ebaseadus-likult siseministri abi A. Tuulse ebasea-duslikku korraldust.

Nimelt hävitasid K. Kirsimägi ja J. Edesalu poliitilise politsei materjale, säilitades vaid arhiivi kartoteegi. Mater-jalide hävitamine on toimumud septemb-rikuust alates ja eriti intensiivselt oleval materjali hävitatud õel vastu pühapäeva.

Pärnu rannahotelli tööliste puhkekodu.

Jaanipäeval viibis Pärnus siseminister M. Unt, kus minister nõupidamisel Pärnu töölii-konna juhtidega tähendas muuseas, et Pärnu rannahotelli asutatakse tööliste puhkekodu, samuti avatakse Narva-Jõesuus tööliste suurem puhkekodu. Mis puutub võlgadesse, mis Pärnu linn teinud rannahotelliga, siis võetakse need linnalt üle riigi kanda.

Ühtlasi tähendas minister, et Oru loss tuleb muuta lastekoduks.

Edasi tegi siseminister teatavaks, et Pärnu uueks poliitilise poliitsei komissariks on nime-tatud Boris Kumm, kes on 14 a. kinni istunud poliitvangina ja vabanes mõni aeg tagasi pre-sidendi poolt amnesteerimise teel.

Viimasel ajal B. Kumm oli Pärnus siltus-tööde juhatajaks.

Järjekordne Vabariigi Valitsuse koosolek

toimus eile, teisipäeval, 25. juunil s. a. Toompea lossi valges saalis Peaministri dr. J. Vares-Barbaruse eesistumisel. Koosolekul olid arutusel mitmed re-formikavad.

Informatsiooni keskuse juhtimine pandi minister H. Kruusi peale.

Vabariigi Presidendi käskkirjaga 25. juunist s. a. on Informatsiooni keskuse juhtimine pandud minister prof. H. Kruusi peale.

Kindral-ltn. N. Reek vabastati tegelikust sõjaväeteenistusest.

Vabariigi Presidendi käskkirjaga rel-vastatud jõududele 22. juunist s. a. va-bastati tegelikust sõjaväeteenistusest aja väljateenimise tõttu kindral-leitnant N. Reek V. R. 1/2 ja II/2 ja 3. arvates 22. juunist s. a.

Juhtide vahetus Pärnu poliitpolitseis.

Siseminister M. Unt poolt Pärnu poliitilise poliitsei uueks komissariks määratud Boris Kumm võitis teisipäeva hommikul asjaajamise oma eelkõljalt Rud. Uusilt üle. Lahkuv komis-sar esitas uuele komissarile ametkonda, mille järele kirjutati alla vastavale aktile. Ametkond Pärnu pol.-politseis on praegu terves koosseis-us endine.

Uus Pärnu pol.-politsei komissar B. Kumm on põline pärnakaas. Ta on 42-aastane, sündi-nud Pärnus metsapraakeri pojana Sünnilin-nas sai ta alghariduse, mille järele õppis ko-halikus gümnaasiumis. Võitis eestiinidelt osa Maailma- ja Vabadussõjast, mille järele töötas lihttöölisena Wylhuizeni saeveskis, olles seal ka 1922. a. töölisanemaks. 1924. a. arreteeriti B. Kumm tööliikumise juhina ning pai-gutati vanglasse, kus istus kinni tervelt 14 aastat. Vanglast vabanes ta Presidendi amnestia-ga 1932. a. Viimasel ajal töötas ta ehitustöö-liste kuldeühingu ettevõtte Pärnu linna siltu-tustööde juhatajana.

KASULIKKE TEATEID PÖLLUMEHELE

29. juunil kell 12 päeval müüakse avalikul enampakkumisel Antsla linnavalitsuses Antsla linnas Veski tän. 16 asuv kahekordne puust elu-maja ühes kõrvalhoonete ja krundiga ning Põl-lu tän. 21 asuv valmishitamata puust elumaja ühes kõrvalhoonete ja krundi kasutamise õigu-sega.

Kännujuurijaid vajab kändude ülestõttami-seks kütteks Koigi piimaühing. Töösoovijail teatada ühingu juhatusel kohapeal või kirjalikult Koigi pk. 14.

29. juunil kell 11 hommikul toimub Pärnu maavalitsuses Suur-Sepa tän. 16 Kil.-Nõmme-Sindi 2. kl. maanteel asuva „Tammura“ ja Vask-rääma-Surju 3. kl. teel asuva „Laimetsa“ sil-dade ehitustööde kirjalik vähempakkumine.

30. juunil algusega kell 10 hommikul, kor-raldatakse Helme põllutöökooli juures maa-noorte võistlused künis, kraavikaevamises, lü-p-sis ja kõnes. Vastavate alade võitjaist saade-takse igast üks esindaja Tallinna üleriigilistele maanoorte suvipäevadele võistlemiseks.

2. juunil annab metsamajanduse büroo Tal-linnas Lai tän. 41 sega-vähempakkumisel välja alljärgnevad metsakuivenduskraavide kaeva-

mise tööd: Karula, Mõtsu, Sõmerpalu, Anija, Vaivara, Vastemõisa ja Roela metskonnas.

Kirjalikud pakkumised kinnipitseeritud ümbrikes pealkirjaga „...metskonna tööd“ esi-tada vähempakkumise komisjonile hiljemalt 2. juuliks kell 10, millal samas algab suusõnaline vähempakkumine. Lähemaid teateid väljaanta-vatest töödtest saab metsamajanduse büroost Tallinn, Lai tän. 41, tuba 83 ja vastavalt metsa-ülemailt igal tööpäeval kella 10—13.

2. juunil kell 17 müüakse avalikul enampak-kumisel Tõdva vallas Mõisakülas Kungla talus Hendrik ja Endel Taluoja vallasvara — loo-mad, jalgratas, lõõtspill, õmblusmasin ja koore-lahutaja, hinnatud 550 krooni.

Viljandi Maavalitsus ostab küttepuid. Lige-maid teateid saab Majandusosakonnast töötun-didel.

Jämejala valmuhalgemisa soovib osta küt-tepuid. Pakkumistega esineda asutuse kantse-leis kella 9—15-ni või telefon 64.

Ühing Eesti Lihaekspordil Kuressaare osakond ostab põllupidajailt pilramata arvul tapa-loomi Kuressaares tapmiseks. Ülesandmine ja teateid saab Kuressaares. Pikk tän. 44. tel. 2 kella 8—12.

Prantsusmaa tegi vaherahu.

Vaenulik tegevus lõpetati teisipäeva varahommikul.

Prantsusmaale esitatud vaherahu tingimused.

Võitlused läänerindel jätkusid pärast Prantsusmaa pealinna Pariisi vallutamist pideva ja jõulise Saksa vägede edasitunniga kõigis sektoreis, nii et Prantsuse, juba kokkuvariseva armee kõrgem väejuhatust aru saades sõjalise seisukorra lootusetust, hakkas kaaluma rahu-läbirääkimise võimalusi ülekaaluka ja võiduka vastasega. Tookordne Prantsuse valitsus Paul Reynaud'iga eesotsas pooldas võitluse jätkamist ja vajaduse korral valitsuse üleviimist Prantsuse Aafrika asumadesse. Sõjaväelase peaministri abi marssal Petain ja sõjajõudude ülemjuhataja kindral Weygand nõudsid vastupanu lõpetamist. Sõjaväelaste seisukohad võeti lõpuks vastu, Paul Reynaud valitsus lahkus ja uus valitsus eesotsas peaminister marssal Petain'i ja peaministri abi kindral Weygandiga pöördus kohe Hispaania vahetalituse kaudu Saksamaa ja Itaalia poole vaherahu-palvega. Seepeale Hitler ja Mussolini sõitsid Müncheni, kus ühisel nõupidamisel määrati kindlaks Prantsusmaale esitatud rahutingimused ja paluti Prantsusmaa esindajaid kindlaksmääratud kohta vaerahuläbirääkimistest osa võtma. Vahepeal kestsid aga vaenulikkused edasi, vaatamata, et algasid rahuläbirääkimised. Saksa vägede edasitunnus jätkus ja Prantsuse maa-alade okupeerimine ühes loodud Prantsuse armee vangistamisega kestis kuni vaherahu allakirjutamiseni.

22. juunil kell 18,50 Saksa suveaja järele kirjutati Compiègne'i metsas alla Saksa-Prantsuse vaerahulepingule. Alla kirjutasi Saksa poolt Hitleri volinik ja sõjajõudude ülemjuhataja ülem kindral Keitel ning Prantsuse poolt Prantsuse valitsuse volinikuna kindral Huntzinger. Sellega ei lõpetatud veel vaenulikkust tegevust, vaid see järgnes alles kuus tundi pärast seda, kui Itaalia valitsus oli teatanud Saksa sõjajõudude ülemjuhatajale Itaalia-Prantsuse vaerahulepingu sõlmimisest.

Itaalia-Prantsuse vaerahule kirjutati alla esmaspäeva pärastlõunal. Saksa valitsust informeeriti allakirjutamisest otsekohe pärast Itaalia raadio kaudu avaldatud ametlikku teadet kell 19,35. Vaenulikkused lõppesid seejärgi teisipäeva varahommikul kell 1,35.

Seega valitseb Prantsusmaal praegu jälle rahu.

Vaherahu tingimused, mis on toodud meie lehes teisel, on õige karmid Prantsusmaale. Prantsuse väejuhatustoonitas küll varem, et Prantsusmaa ei alistu tingimustele ja autule rahule, kuid arvestades sõjalist seisukorda, lepiti täiel määral esitatud vaherahu tingimustega. Eriti aga mõjus Prantsusmaa alistumine Briti valitsusele, kus kuidagi ei tahetud uskuda, et Prantsusmaa võtab vastu selliste tingimustega vaherahu.

Briti peaminister Winston Churchill esines juba varem seletusega, mille järgi Briti jääb ka pärast Prantsusmaa separaat-rahulepingu edasi võitlema, kuid lunnis-

latakse sealjuures, et seisukord on ebakindel ja tume. See on ka arusaadav, sest nüüd on oodata kogu Saksa-Itaalia vägede pealetungi Inglismaale, mis lähemal päevald ääri ägedusega võib alata. Õhurünnakud ongi juba muutunud Ing-

lismaa vastu ägedamaks ja lihedamaks. Saksamaal on nüüd Inglismaa ründamiseks suuri eeliseid, kuna kogu Inglise kanali vastaskallas ja Prantsuse läänerannik kuni Hispaania piirini on Saksa vägede käes.

Saksa vaerahutingimused.

ETA. London, 24. juunil.

Reuteri teatel on Saksa valitsuse poolt esitatud vaerahutingimuste kokkuvõte järgmine:

Art. 1. Vaenulikkuste viivitamatu lõpetamine. Prantsuse ümberpiiratud väed panevad relvad maha.

Art. 2. Saksa huvide julgestamiseks okupeeritakse Prantsusmaa põhja- ja läänepoolne territoorium järgmist joot kaudu: Genf, Dole, Chalons-sur-Saone, Pary le Montal, Moulins, Bourges, Vierzon, mis asub Toursist ida pool ja edasi lõuna poole paralleelselt raudteeliinile Angoulême'ist Mont de Marsani ja St. Jean de Pied de Porti. (Hispaania piiril.) Piirkonnad, mis ei ole veel okupeeritud sellel territooriumil, okupeeritakse vastavalt käesoleva konventsiooni sõlmimisele.

Art. 3. Okupeeritud piirkonnas Saksamaal on kõik okupatsioonivõimu õigused, välja arvatud kohalik administratiivvõim. Prantsuse valitsus teeb selleks kõik vajalikud hõlbustused. Pärast vaenulikkuste lõpetamist Suur-Britannia ja Saksamaa vahendab miinimumini oma okupatsioonivägesid läänerannikul. Prantsuse valitsus võib valida vabalt oma asukohta mitte-okupeeritud territooriumil ja võib asuda soovi korral isegi Pariisi. Viimane juhul Saksamaa teeb kõik vajalikud hõlbustused okupeeritud kui ka mitte-okupeeritud territooriumide vallamiseks Pariisist.

Art. 4. Prantsuse maa-, mere- ja õhujõud demobiliseeritakse ja desarmeeritakse teatava kindlaksmääratud perioodi kestel, välja arvatud väeosad, kes osutuvad vajalikuks korra säilitamiseks. Nende väeosade suurus ja relvastus otsustatakse vastavalt Saksamaa ja Itaalia poolt. Prantsuse sõjajõud okupeeritud territooriumil saadetakse mitte-okupeeritud territooriumile ja demobiliseeritakse pärast seda, kui need väed on juba pannud maha oma relvad ja varustuse paikades, kus nad viibivad vaherahu sõlmimise silmapilgul.

Art. 5. Tagatisena Saksamaa võib nõuda kogu kahurväe, soomusväe, õhutõrje ja laskehoonena väljandmist heas korras territooriumilt, mis ei kuulu okupeerimisele. Saksamaa otsustab nende väljandmistel ulatusel.

Art. 6. Kõik relvad ja sõjamaterjal, mis jäävad mitte-okupeeritavale territooriumile ja mida ei jäeta kasutamiseks Prantsuse jõududele, paigutatakse ladudesse Saksa ja Itaalia kontrolli all. Uue sõjamaterjali tootmine okupeeritud territooriumil lõpetatakse viivitamatult.

Art. 7. Kaitsehitused maal ja rannikul ühes relvastusega jne., mis asuvad okupeeritud territooriumil, loovutatakse heas korras. Kõik kindlustuste plaanid, miinidekete üksikasjad jne. antakse välja.

Art. 8. Prantsuse laevastik, välja arvatud see osa, mis jäetakse vabaks Prantsuse huvide kaitseks asumades, koondatakse teatavasse sadamasse, kus la demobiliseeritakse ja desarmeeritakse Saksamaa ja Itaalia kontrolli all. Saksa valitsus deklareerib piiblikult, et tal ei ole mingit kavatsust kasutada sõja ajal enda huvides Prantsuse laevastikku, mis asub Saksa kontrollialustel sadamates, välja arvatud üksused, mis osutuvad vajalikuks rannaväelikeks ja miinide traalimiseks. Välja arvatud laevastikuüksused, mis on määratud

ARMEEKINDRAL HUNTZINGER,

Prantsuse peavolinik vaerahuläbirääkimisel Saksa ja Itaaliaga.

Prantsuse huvide kaitseks asumades, kutsutakse kõik laevad, mis viibivad väljaspool Prantsuse territooriumi, tagasi Prantsusmaale.

Art. 9. Kõik informatsioonid miinide ja teiste mereliste kaitse kohta antakse välja. Prantsuse laevad kohustuvad traalima miine.

Art. 10. Prantsuse valitsuselastustala mingit vaenulikkust aktiooni teemale ülejäänud jõududega. Prantsuse sõjalisi jõude takistatakse lahkumast Prantsuse pinnalt. Mingit sõjamaterjali ei loovutata Suur-Britanniale. Ükski prantslane ei tohi teiste riikide teenistuses välja astuda Saksamaa vastu.

Art. 11. Ükski Prantsuse kaubalaev ei lahku sadamast. Kaubalaevade liiklemise ümberalustamine alustatakse Itaalia ja Saksa valitsuste loale. Väljaspool Prantsuse vesi viibivad kaubalaevad kutsutakse tagasi või kui see ei ole võimalik, saadetakse erapooletusse sadamasse.

Art. 12. Ükski Prantsuse lennuk ei lahku Prantsusmaalt. Aerodroomid antakse Saksa ja Itaalia kontrolli alla. Kõik mitte-okupeeritud territooriumil viibivad välislennukid antakse välja Saksa võimudele.

Art. 13. Kõik asutused, tööstusettevõtted ja sõjaväelased okupeeritud territooriumil antakse üle puutumatult. Sadamad, püsivad kindlustused ja arsenalid antakse üle vigastamatult ja kahjustamatult.

Peale selle on vaerahutingimused ette nähtud, et Prantsuse valitsus hõlbustab elanikkonna tagasiasumist okupeeritud territooriumile, takistab viivalt esemete ja ladude toimetamist okupeeritud territooriumil ja mitte-okupeeritud territooriumil välismaale. Vabastamisele ei tule mitte ainult Saksa sõjaväelased, vaid Prantsuse valitsus annab välja ka kõik Saksa kodanikud, kes asuvad Prantsusmaal või Prantsuse ülemere asumades. Vaherahu astub jõusse niipea kui Prantsuse valitsus on sõlminud samasuguse vaherahu ka Itaalia valitsusega. Vaenulikkused lõpetatakse kuus tundi pärast seda, kui Itaalia valitsus on teinud oma otsuse. Saksa valitsus teatab sellest raadio kaudu.

vaatamata ägedale tõrjetulele, mis nõudis ohvriks kolm meie lennukit. Kaks vaenlaste võitluslennukit tulistati lekkides alla. Kiiresti saadeti välja Briti mereväeüksusi, et astuda võitlusse Saksa merejõududega, kuid kuna nähtavus kiiresti vähenes, ei õnnestunud astuda vaenlastega võitluskontakti.

Õhuministeerium teatab täiendavalt, et Briti pommilennukid jälgisid „Scharnhorsti“ mitme tunni jooksul. Vaatamata õhutõrjetulele ja umbes 50-le Messerschmitt-võitluslennukile, mis samuti kaitsesid soomuslaeva, saavutati kolm tabamust raskete pommidega, neist kaks mõlemale poole üht soomustorni, kuna kolmas langes soomuslaeva ahtrisse.

Pealetung Inglismaale algab juulikuus.

Pealetungi üksikasjad otsustati Hitleri ja Mussolini kohtamisrel Münchenis.

ETA. Budapest, 26. juunil.

(TASS.) Ungari lehtede teatel olevat tehtud nõupidamisel, mis toimus

A. Ždanov lahkus.

Teisipäeva õhtul lahkus Tallinnast erarongiga N. Liidu ülemnõukogu presiidiumi liige A. A. Ždanov. Jaamas olid teda saatmas peaminister dr. J. Vares, välisminister N. Andresen, siseminister M. Unt abikaasaga, Vabariigi Presidendi vanem käskudetahtja ohvitser kol. H. Grabi ja protokolliülem A. Tuldava.

Koos N. Liidu saadiku K. N. Nikitiniga olid saatmas kaubanduslik esindaja P. Krasnov, kindralleitnant Tjurin, kontr-admiral Kutschenov ja N. Liidu saatkonna liikmeid. Proua Unt andis lahkuvale külalisele kimbu punaseid roose.

Õhuhäire Londonis.

(Reuter.) Briti õhuministeerium teatab: Pimeduse tundidel vaenlaste lennukid sooritasid õhurünnakuid Inglismaale laias ulatuses. Paljudes kohtades anti õhuhäire, kaasa arvatud ka London. Meie õhutõrjekahurid ja helgiheitjad astusid tegevusse. Teatav arv pomme pilluti idapoolsetesse krahvkondadesse ja Kesk-Inglismaa piirkondadesse. Enamik neist langes väljajadele, ega tekitanud mingit tõsist kahju. Pomme langes ka ühele linnale Edela-Inglismaal, kus seniste andmete järel 3 tsiviilisikut on saanud surma ja 6 haavata. Londoni piirkonnas ei nõudnud õhurünnak ühtki ohvrit ega tekitanud mingit kahju.

Rahuhüüd.

ETA. Berliin, 25. juunil.

(DNB.) Saksa rahvas elas ööl vastu teisipäeva kaasa relvaderahu alguse ajaloolisele käigule frontidel Prantsusmaal. Kell 1,35 kõlas valjuhääldajaist kõigile sõduritele hästituntud signaal: „Koguseisak“. Veel kord kõlas signaal kaugusest ja siis pöördub ringhäälingu teadustaja järgmistele sõnadega kogu Saksa rahva poole:

„Käesoleval silmapilgul on kõigil frontidel Prantsusmaal astunud jõusse relvaderahu. Saksa rahvas kummardub aukartuses selle sõja surnud kangelaeste ees, milline sõda on kuldsed tähtedega kantud Saksa ajaloo raamatusse. Hitler on toonud Saksa rahva Compiègne'i ja Versailles'ist andusest kuulsurikka revolutsiooniga tagasi sisemisele ühtlusele. Ta andis Saksa rahvale uuesti eneseteadvuse jõe ja tagas talle rahvusliku kaitse terava mõõga, mis on nüüd purustanud meile pealesunnitud häbikokkulepete ahelad. On saavutatud võit, mis on kuulsam kui meie fantaasia seda oleks võinud välja mõelda.“ ütles teadustaja.

Hitleri asetäitja minister Rudolf Hess on saatnud Hitlerile järgmise telegrammi: „Juhile ja sõjavägede kõrgeimale juhatajale, juhi peakorteris. Teie, minu juht, olete kroonitud noore rahvusotsialistliku rahvasõjaväe võitluse Prantsusmaa vastu ajaloo kuulsurikkaima võiduga. Ühtlasi olete Teie seega annud Maailmasõja Saksa frondisõdurite ohvrikerkkale aastatepikkusele võitlusele tema mõtte. Teie usk ja Teie julgus on viinud Saksamaa uuele suurusele. Rääkimata uhkuses ja täis sügavat tänulikkust on Saksa rahvas ühinenud Teie ja Teie sõjaväe ümber. Relvaderahu ööl Prantsusmaaga. Rudolf Hess.“

Prantsusmaa leinab.

(DNB.) Prantsuse siseminister Pomaret esines Prantsuse ringhäälingus vaerahupäeva puhul lühikese kõnega Prantsuse rahvale. Ta rõhutas, et vaerahupäeva pühitsevad ja mälestavad sõdurid, kes on võidelnud kangelaslikult. Pomaret tegi mitmesuguseid korraldusi selle mälestamise kohta, kusjuures ta teatas, et täna suletakse kõik laod ja ärid ja et avalikel hoonetel lastakse kõik lipud poolde masti. Sõdurid jäävad kasarmutesse. Kell 11 toimub üheminutilise seisak ja vaikus.

Pomaret lõpetas sõnadega, et kolmapäeval algab Prantsuse rahvale uus elu. Kõik tsiviilisikud ja sõdurid peavad tagasi pöörduma oma töö juure. Prantsuse valitsuse ülesandeks on nüüd rahu ja leiva kindlustamine Prantsuse rahvale. Ta kutsus kõiki prantslasi üles kogunema marssal Petaini valitsuse ümber ja pühendama endid riigi healooks.

Inglased teatavad:

„Scharnhorst“ sai vigastusi.

Briti allveelaev tabas Saksa soomuslaeva torpeedoga. — Ka pommilennukid ründasid teda.

ETA. London, 23. juunil.

(Reuter.) Briti admiraliteedi ja õhuministeeriumi teadaanne: Saksa soomuslaev „Scharnhorst“ (26.000 tonni) sai raskeid vigastusi meie mere- ja õhujõudude rünnaku tagajärjel. Üks Saksa hävitaja sai torpeedotabamuse.

Üks meie allveelaevadest märkas „Scharnhorsti“ varsti pärast viimase lahkumist Trondheimi fjordist. Soomuslaev oli nähtavasti teel mõnda varjatud sadamasse, kus teda oleks võidud parandada vigastustest, mida

laev kannatas, kui ta 13. juunil sai Briti lennukite rünnakul vähemalt ühe tabamuse raske pommiga. „Scharnhorsti“ saatis suur eskort. Meie allveelaev ründas „Scharnhorsti“ ja saavutas ühe tabamuse torpeedoga. Niipea, kui saabus teade sellest rünnakust, saadeti välja Briti rannaõhujõud vaenlaste ülesotsimiseks ja kontakti säilitamiseks. Varsti pärast seda meie pommilennukid sooritasid omakorda rünnaku. Vigastatud soomuslaevale ei saavutatud tabamusi, kuid üks hävitaja teda saatvat eskordist sai ühe tabamuse õhutorpeedoga. Kaks meie lennukit ei ole tagasi pöördunud. Tund aega hiljem meie lennukid pommistasid uuesti „Scharnhorsti“.

Eestis aretatud viljasordid N. Liidus edukad.

Eesti ja N. Liidu katseasutused on vahetanud aretusmaterjale.

N. Liidu ajakirjas „Selektia i semenovodstvo“ 1940. a. nr. 4 on avaldatud kuulus akadeemiku N. J. Vavilovi seisukohad nisu- ja talvekindlusest. Märkides, et välismaised nisu- ja talvekindlused ei paku N. Liidus midagi erilist talvekindluse mõttes ja et N. Liidu põhjapoolsele osale on kohasemad kohalikud ohtetud punase- ja valgetalised nisu, milliseid tuntakse Sandovirka nime all, lausub akadeemik: „Talvekindluse mõttes väljapaistvatest välismaise päritoluga sortidest“

tuleb märkida mõned sordid Leedu ja Eestist (eriti Eestis aretatud sort Kuusiku)

Ja üks Kanada sort. Teisel kohal on lõunapoolsemad ja ohtelised kohalikud nisu ning alles kolmandal kohal Skandinaavia karvased nisu. Kuusiku (ajakirjas nimetatud ekslikult Tiisiku) nisu on aretatud Kuusiku katsejaamas agr. K. Liidaku poolt ja on osutanud ka Eesti katsetes kõige talvekindlamaks ja saagirikkamaks, kuigi küpseluse omadusil jääb taha Luunja nisu.

Sel puhul olgu mainitud, et ka Jõgeva sordiretuse kartulisordid on tulnud N. Liidu katsetes headele kohtadele. Leningradi rajooni katsejaamas on vaid kaks sorti 71 sordist ületanud J. Aamsepa aretatud „Kungla“. Kornevski

kartullinstitundi katsetes tuli „Kungla“ esimesele kohale 99 sordi hulgas.

Ka sort „Kalev“ on esimeste seas. Vastavalt leiduvad need sordid („Kalev“) ka Narkomseeni poolt soovitatavate sortide nimekirjas ja ka juba Leningradi oblastis 1939. a. kõige enam levinud sortide hulgas.

Kuna Eesti katseasutused on püüdnud pidada kontakti N. Liidu omadega, vahetades aretusmaterjale, siis on loota seal häid tulemusi ka nüüdse Eestl kartuli, kaunviljade, heinte j. l. sortide kohta.

Kavatsusi Põllutöoministeriumi alal.

Esmajoones päevakorral maade muretsemise baaside piirkonnast lahkuvatele põllumeestele.

Et kuulda kavatsusist Põllutöoministeriumi alal, pöördusime põllutöominister A. Jõeära poole, kes meile selgitab järgmist:

Praegu on mul raske midagi kindlalt öelda, kuna ministeriumi asjaajamise ülevõtmine toimus laupäeval töötaja lõpul, mispärast puudus ka võimalus pikemalt nõu pidada ministeriumi juhti-

vate ametnikega. Tähtsamate ja raskeimate ülesannetena tuleb lahendamisele neile maapidajatele uute kohtade muretsemise, kes peavad ära kolima N. Liidu sõjavägedele antavate baaside alla minevatelt maa-aladelt. See on praegu esijoones korraldamist nõudvaks probleemiks. Teiste kavade kohta on mul praegu raske midagi lähemalt seletada. Need selguvad edaspidi.

Süü seisis mootoris ja mitte petrooleumis.

Lalulatuks katsed mootorpetrooleumiga Sillamäel.

Põllupidajate ringkondadest on sageli avaldatud rahuolematust meie õlitööstuses valmistatud mootorpetrooleumi üle, kuna viimase kasutamisel traktorite mootorid sageli ummistusid. Olukorra lahendamiseks on nüüd Sillamäe õlitööstuses asutud teostama suuremaid uurimistöid, et selgitada sealse puuduse põhjusi.

Katsete teostamiseks valiti üks kohalik traktorijaam, kus tehtud töötulemustena on nüüd selgunud, et viga ei seis mitte mootorpetrooleumis vaid meie traktorite mootorite konstruktsioonis. Seniste tööviiside ja mootorite ehituste juures tekkis petrooleumi juures enne traktorite täie jõuga tööleasumist liig suur eelsoendus, mille tagajärjel petrooleumis tekkisid lahustusprotsessid, mis tekitasidki kiviskorra ja mootorite sisemisi ummistusi.

Liiga suure eelsoenduse ärahoidmisel on suudetud lösta ka traktorite tööviisust ja katsejaamas on mootorid täie koormatusega töötanud juba nädalapäevad, ilma et mootorites tekkis mingisugust ummistust. Kuna avastatud paremus on suure ja üldise tähtsusega, siis on tööstuse juhataste poolt koostatud kirjallikud kavad vastavate täiendustööde teostamiseks mootorite konstruktsiooni juures ja need laiali saadetud paljudele traktorijaamadele

Valgas kerkib uus tööstuskeskkooli hoone.

Valga rahanduskomisjoni koosolekul, mis peeti neljapäeva õhtul, arutati Valga tööstuskeskkooli uue hoone ehitamise küsimust. Tööd, milledega on juba algust tehtud, on välja antud ettevõtjale Max Petersonile Tallinnast. Uus hoone läheb maksma 116.000 krooni.

Kanalad puhtaks.

Nii nagu oma eluruumides võetakse aeg-ajalt ette suurpuhastusi — samuti tuleks toimida ka kanalal. Põhjalik kanala puhastus peaks aset leidma vähemalt kaks korda aastas — kevadel ja sügisel. Sest haigusi ära hoida on kergem kui arstida. Sõnnik tuleks välja ajada, siis soovia lehelisega puhtaks pesta õrred, pesad, aknad, söögi- ja jooginõud. Peale pesemist kõik eelpoolnimetatud esemed, samuti seinad lupjada. Paremini mõjub vedelam lubjasegu — kuna tungib hõlpsamini pragude vahele. Paks kiht seevastu praguneb ja langeb tükkidena maha. Seinte küljest lahti tõmbunud lubja alla hakkavad pesitsema söödikud.

Pärast lupjamist katta kanalad põrand turbamullaga ja asetada tarberiistad jälle oma kohtadele.

MITMESUGUST.

Pesule hea lõhna andmine.

Pesule saab anda head lõhna, kui panna pesu vahele kuivanud roosilehti. Ka mõned teised lõhnavad õlid — näiteks, jasminiõied — annavad kuivanult veel väga head lõhna.

Pesu värvi säilitamine.

Värvi väljaandvate esemete pesemiseks tuleb lisada veidi äädikat. See hoiab värvi alal. Eriti hästi mõjub äädikas punastele ja rohelistele värvitoonidele.

Kareda vee pehmendamise.

Kareda, lubjarikka vee pehmendamiseks võib peale üldtuntud sooda ja seebikivi tarvitada ka booraksit (1 liitri veele 1 triiki teelusikatäis) või nuuskpiiritust (salmiaagu vesilahu).

Kollase vee puhastamine.

Vee kollasus on tingitud vees leiduvatest raudsooladest, mis pesu rikuvad. Nende hävitamiseks on hea panna vette veidi vesiklaasi soodaga segatult. See teeb vee puhtaks ja valgeks. Samuti aitab ka maarjajää, segatult võrdsetes hulkades sooda ja booraksiga. Raudasisaldavad ühendid langevad nõu põhja ning peale jääv vesi on puhas. Soovitatav on need vahendid lisada veele vähemalt 1/2 tundi enne vee tarvitamist, puhas vesi sademe pealt ära kallata.

Olevarte ajamine peetidel.

Väga paljudel juhtudel ajavad peedid, nii sööda- söögi- kui suhkrupeedid juba esimesel aastal varsi ja lähevad õitsema, eriti need peedid, mis varemalt külitatud Seejuures jääb juurikate kasv kängu, mille tõttu osa saagist muutub alaväärtuslikuks.

Õieti on peet kaheaasta taim, s. t. et ta õitseb ja kannab vilja alles teisel aastal peale külvi. Tekib küsimus, mis on eelkirjeldatud nähte põhjuseks ja kas on võimalik seda ära hoida?

Kõige uuemad uurimused on näidanud, et ühe sordi piirides esineb eri liinide juures nimetatud nähte erinevalt. See tähendab, et ühte- del liikidel on suurem kalduvus esimesel kasvuaastal varte ajamiseks. Seega on siin tegemist puht pärimuslikkude omadustega.

Kaua aega arvati, et eelmainitud nähte peamiseks põhjuseks on külmumine. Kuid viimaste aastate uurimused on selgitanud, et külmumine otsekohe seda esile ei kutsu

Palju tähtsam on aga valgus, kuna sellel teguril on suur tähtsus taimede õitsemisele.

Lämmastikväetis mõjutab ka tunduvalt määral varte ajamist. Ta ei mõjuta seda mitte otseselt, vaid koos teiste teguritega, nagu valgus jne., kui need on selleks soodsad.

Kokkuvõttes võib öelda, et varte tekkimise põhjused esimesel aastal on puht pärimuslikud ja sellest saab üle, valides samased liinid, kus seda nähet ei esine. Ise seemnejuurikaid kasvatades tuleb eriti eelloodud silmas pidada. Ühe liini piirides võib ka varte ajamist esineda ühel aastal rohkem ja teisel vähem, see oleneb sellest, kuidas kõrvaltegurid (valgus, väetis jne.) seda mõjutavad, kuna teisel liinil pole üldse kalduvust ühelgi aastal varte ajamiseks.

Miks muutuvad kurgid kibedaks.

Kurkide kibedaks muutumine on olnud häiretest taimede eluprotsessides. Peamisteks põhjusteks on liiga kõrge temperatuur, vähem kastmine ja rohke kunstväetiste andmine. Kibedaks muutumine esineb avamaa kurkide juures vähemal määral kui kasvuhoo- ja lava- kurkide juures. Põhjus on et avamaa kurgid on rohkem harjunud temperatuuri ja sademete kõikumisega. Vilja kuu ja värvus pole alati kindlad kibeduse tundemärgid. Paljud sileda-koorealised sordid muutuvad palju kergemini kibedaks, kui külmused. Sarnaseid sorte, mis kibedaks ei muutu praegusel ajal, ei ole.

Selle nähte ärahoidmiseks peab valima sobiva maa ja väetise. Temperatuur ja niiskuse olud peavad olema ühtlased.

Katmiskultuuride puhul peab olema eriti hoolas nende varjutamise, piserdamise ja kastmisega, eriti heleda päikesepaiste puhul.

Vaja pidurdada lehetäi levikut.

Taimkaitseteade.

Paljudes puukoolides on jäänud talvel lumekatte all olnud noored õunapuud külmast puutumata, kus ka lehetäi munad jäid terveks. Nii ongi mitmes kohas mainitud munadest koorunud ja rüüstavad puukoolides noori terveid õunapuud. Kahjurid pesitsevad tavaliselt viljapuu noortel virvestel, kus täid imevad lehtedest mahla, mille tagajärjel jäävad lehed kasvus seisma, kortsuvad ja puu juurte kasv jääb seisma.

Lehetäide leviku pidurdamiseks on praegu soodne aeg tarvitades tõrjeks 1 prots. nikotiin-sulfaadi või 0,5 prots. pürotoli lahu. Kõige otstarbekohasem on noored õunapuud läbi vaadata ja lehetäist nakatanud õunapuude virved vastavasse lahusesse kasta või üle pritsida. Arvestades võrdlemisi väikest tõrjekulu ei või seda tõrjetööd puukoolis ära jätta.

Karumarjadel esineb rooste.

Taimkaitseteade.

Mitme poolt teatatakse katsejaamadele rohkete rooste esinemisest karumarjadel ja sõstrapöösastel. Karumarja rooste tekitab kollaseid roostepadjakesi lehtedel ja marjadel. Haigusest tabatud marjad varisevad enne valmimist maha. Selle haiguse tõrjet teostada on raske. Tulenusi on andnud marjapöösaste pritsimine 1 prots. bordoo vedelikuga enne õite puhkemist. Praegu on aeg pritsimiseks juba hilja.

Nüüd on kõikjal karumarjapöösaste esime- nispritsimine „Kasoraniga“ lõppenud, mis on hästi mõjunud pöösaste kui ka marjade tervislikule seisukohale, pannes seisma jahukaste arenemise. Teist pritsimist tuleb alata kõikjal, kus seda veel tehtud, et täiesti kindlustada jahukastest vabu marju. Pritsimine olgu igati korralik, nii et pritsimislahu kataks kõik pöösaste osad. Pritsimist võib korralikuks lugeda, kui marjapöösas on üleni parajasti märg.

Munaihisuste liikmepere kasvab.

Kui 1937. a. talvel tehti ettevõtlikumate talupidajate poolt algust munaihisuste asutamiseks, siis jäi enamik kanakasvatatajaid äraootavale seisukohale. Kardeti, et ühis- munamüügi korraldamisest ei tule midagi välja. Vahepeal on olukord muutunud ühis- suste kasuks. Paljud asutatud munaihisused on kujunenud juba tugevateks elujõu- listeks majandusliikudeks ettevõteteks ja võitnud kanakasvatatajate üldise poolehoidu. See on annud julgust ka nendele, kes algul kahtlesid, kas astuda ühisuse liikmeks või mitte.

Nagu nüüd munaihisuse tegelastelt kuul- dub, olevat käesoleval kevadel hulgaliselt ka- rakasvatatajad avaldanud soovi astuda kohaliku muraihisuse liikmeks, et oleks võimalik kaasa rääkida munaihisuse töö korraldamisele.

Ilmus „Tõusev Noorus“ nr. 6

SISUKORD: Kas mäletad veel! — Üle riigiliste maanoorte suvipäevade ettevalmistused on täies hoos. — Võidutulel. E. Uibo. — Maanoorte tööriiete valmistamise kursustel tehti tõhusat tööd. H. Paglant. — Turbalõikaja tütar. J. Selg. — Ilmus häid noorsooraamatuid, J. Kaup. — Ants Arusaamatu „moemehena“. — Rännakul. M. Raud. — Vestlusi näitejuhiga. E. Veebo. — Maanoored ja keheline kasvatus. E. Pau. — Tooge välja rahvapillimehed. — Varva tants — Õitse maa ja müha meri. J. Zeiger. — Kevade-marss. K. A. Hermann. — Kasutagem ajalehti oma töötulemuste tutvustamiseks. — Juhiseid noortele säästjatele. A. Poltimäe. — Rahvaraamat kanakasvatusest. — Miks kana ei mune. — Rääm olgu rahvatoit. H. Paglant. — Harja jaoks valmistame tasku. A. Kivirüüt. — Pärnu maanoorte suvipäev. — Audrus oli suurim õppelaager. — Valgamaa maanoorte suvipäev. — Võileibade valmistamise võistlus. — Viru maanoorterühmade vanemaid. — Kirju rida. — Tantsu- mängu. — 37 pilti.

PERENAISTELE

Ka nõudepesemine nõuab oskust.

Toidunõude puhtus on meie tervise aluseid.

„Näita mulle, kuidas sa oma pere toidunõusid pesed, siis tean ma su kodu korda ja tervishoidlikke olusid“ — need pole ainult sõnad, vaid tõde.

Pole küllalt ainult sellest, et meie toidunõud on kuidagi puhastatud, et nendel silmanähtavalt pole toidujääneid — oluline on, et nende puhastamine toimuks õieti: et me nende puhastamisel ei lisaks pisikuid määrduvad lapiga või muuks otstarbeks kasutatud pühkerätikuga. Ühtlasi hoolitsegu iga perenaine ka selle eest, et tema nõudepesemine ei nõuaks asiutult aega ja jõukulu.

Viimase nõude täitmiseks — aja ja jõu kokkuhoiaks — tuleb kõik toiduriistad enne nende pesemisele asumist sorteerida. Klaasid ja klaasist nõud palgutada ühte rühma. Taldrikud selle järele, mis toidu söömiseks neid kasutatud, omaette kuhjadesse: supitaldrikud, praxitaldrikud, magustoidutaldrikud, kausid jne. igaüks omaette kuhjas. Rasvasemad ja mustemad nõud pühitagu puhtamaks kas sellekohase nn. kausikaapijaga või paberiga. Lusikad pandagu veel eraldi, samuti noad-kahvlid omaette.

Seesugune rühmitamine on vajaline mitmel põhjusel: 1) erisugused materjalid (klaas, fa- lianss ja portselan, metallid jne.) nõuavad eri puhastusvahendeid, isegi erisugust vett. Nii pikendab see esemete eluiga ja hõlbustab kor- rashoidu. 2) On perenaisele kergem pesta ühe- suseid esemeid. Nende pesemisel käteüht- lused on sarnased, seetõttu jääb lähemalt kiiremini. 3) On toidunõudel olevad toidujääneid erine- vad, seepärast segamini pestes vesi määrdu- b kiiremini ja rasvases vees võime puhtamaid nõusid puhastamise asemel määrda.

Nõud tuleb pesta otsekohe pärast tarvi- tamist, kuna müüdi toidujääneid kuivavad ja pesemine on raskendatud. Kui see mõnel põh- jusel pole võimalik, siis tuleks seismajääva- tesse nõudesse otsekohe kallata vett — seda eriti taigakausidesse, tühiendatud keddunõu- desse jne. Ka seismajäävad taldrikud on soovitatav panna pärast suuremate toidujääne- tärapühkimist vette ja katta kaanega. Loomu- likult ei tohi kunagi mustalt seisma jätta nuge- kahvleid. Ajapuudusel võib need pesemata pühkida üle pehme puhta paberiga, mis eemal- dab toidujääneid, ühtlasi kuivatab ja takistab roostumist.

Pesemiseks võetakse alati korralikult pestud ja õhurikkalt kuivata- tud lapp, samuti korralikult seebi ja kuuma soodaveega puhastatud hari või tükk pärja- mentpaberit. Ka viimane on hästi pestav ja mitu korda kasutatav. Nõudepesemise kaussi ei tohi tarvitada teisteks otstarveteks.

Pesemist alustatagu puhtamatest nõudest, soovivat klaasidest. Selle järele pestagu puh- tamad taldrikud, hiljem rasvasemad taldrikud, noad-kahvlid jne. Otsekohe pärast pesemist loputatagu nõud puhtas vees. Klaasid pärast külmas vees loputamist tuleb kuivatada pee- ne linase rätiga. Taldrikuid ja kausse on aga soovitatav loputada täiesti kuuma või keeva veega ja kuivatamise asemel nõrutada selleko- hasel kuivatamisrestil, mis on asetatud kuuma kohta. Sellisel viisil taldrikud saavad kõige puhtamad. Noad-kahvlid kuivatatagu läme- dama rätikuga. Lõppeks pestagu pulitaks pe- semiskauss ja -lapp ning pandagu kuivama.

Kes on sündinud eestlaseks, see jääb ka selleks

Peaminister dr. J. Vares-Barbaruse raadiokõne.

Jaanipäeva õhtul esines Peaminister dr. J. Vares-Barbarus raadiokõnega Eesti rahvale, milles ta kokkuvõetult ütles järgmist:

Uus valitsus saab aru, et ainult kõikide meie rahva ausate jõudude kaasabil meie suudame teha rohkem, kui seda võiks ja suudaks üksik isik. Rahvas oma tervikus — töötavad kihid, on meie riigi tuum ja raudvara, ning rahvas jääb loova jõuna kõikide uute sündmuste kandjaks, millele peab toetuma meie riik. Meie oleme näinud, et kaovad väikesed ja suured riigidki, kaovad vallitsused, üksikud juhid, ent rahvas kui riigi sisu ja tuum jääb. Meil on viimasel ajal palju räägitud rahvusest. Minu arvates on rahvuse mõiste iseenesest arusaadav — loomulik ja lihtne inimese põhiomad, mis igale antud tema sündimisel. Rahvus on igale antud sünnimärk, mis jääb terveks eluajaks kõige selle kandjale. Rahvus on kodaniku sisemine hää, tema südame-tunnistus.

Kes on sündinud eestlaseks, see jääb ka selleks — ükskõik missugustes olukordades. Meie kõik oleme patrioodid ja armastame oma maad ja rahvast kui meie iseseisvuse alust ja tuge. Edasi peaminister käsitas meie vahekorda N. Liiduga, üteldes muuseas: Meie saatuse on meid liitnud suure rahvaste ja rahvuste sõbra — Nõukogude Liiduga, kes tahab meie olemasolu ja iseseisvust kaitsta samuti nagu enese olemasolu. Melega — meie keskel ja kõrval seisavad sõbralikud jõud — võiduka Punaarmee näol.

Tänu mõõdnud sõgisel sõlmitud vastastikkusele abistamispahtile Nõukogude Liidu ja Eesti vahel, mida uus valitsus tahab siiralt sõbrallikult ja ausalt täita, oleme võinud rahus elada, kindlustada oma iseseisvust ja säilitada seda nüüd ja tulevikus.

Edasi peaminister puudutas rahvaste eluõigusi N. Liidus, mille kohta ta tähendas, et N. Liit austab rahvaid ja nende iseseisvust püü-

deid, milline teadmine annab ka melle suurt siemist jõudu ja julgust.

Lõpuks peaminister dr. J. Vares käsitas rahva distsipliini küsimust, sõnades: Armsad kodanikud ja kaasvõitlejad! Lubage teld kõiki tänada, eriti aga organiseeritud tööliiskonda, et meie ei teeks enesele häbi distsipliinrikkumise-ga. Ärge laske oma distsipliinitunnet segi paisata!

Meie rahvas ei ole nii suur, et võiksime sellele korralagedusega kahtu ja kaotusi tuua. Lõpetades oma kõnet, pöördus uus peaminister kõigi Eesti Vabariigi kodanikkude poole palvega — jätkata rahulikkult ja julgelt oma kutsetööd, üteldes:

Töölised tehastes ja käitistes, põlluharijad oma maa mullal, mis talle jääb, haritlased oma kutsealadel, koollitegelased, ametnikud kontorites, ärilteenijad, raudteelased, kalurid ja mere-mehed vetel, sõdurid ja kõik, kõik kodanikud! Töötage rõõmu ja suurima innuga meie armsa kodumaa hüvanguks ja õitsenguks!

Erakordsed olud, mis raskendavad ka uuenduste kohest elluviimist on Eesti ja Nõukogude Liidu vahel sõlmitud abistamispahtli tingimuste täitmine, mida Vabariigi Valitsus tahab ja püüab ellu rakendada kõige kindlamalt ja siiralt. Ja siin tuleb üles kutsuda ühiskonda täielikule arusaamisele abistamispahtli vajadusest ja tähtsusest ja ka sellest, et see mõningaid kitsendusi kaasa toob. Rahval omalt poolt tuleb kõigiti püüda soodustada samme, mis selleks astutakse.

See oleks praegu üldine töö kondi-kava.

Edasi märkis peaministri asetäitja veel, et ajalehed omalt poolt kaasa aitaksid ärevuse vaibumiseks, kus seda ehk veel ole-mas.

Üldise rahulikkuse vajadus on tarvilik ka selleks, et täita Nõukogude Liiduga sõlmitud lepingu kohustusi.

Igasugused korrariikumised on sõlmitud abistamislepingu täitmise vastu ja toovad ühiskonna liikmetele kaasa paratamatult halbu tagajärgi, mida kodanikud peavad arvestama.

Vastates ajakirjanike poolt esitatud küsimustele, puudutas peaministri asetäitja prof. H. Kruus Petserimaa küsimust, tähenda-des, et lähemal ajal tuleb see korraldada. Küsimuse kohta lehtede ilmumiseks loa saamiseks, tähendas ta, et tema arvates selleks takistusi ei tehta.

Edasi puudutati nende koolimajade küsimust, milledele on palgatud meie sõjavägi. Peaministri asetäitja märkis, et seda küsimust korraldavad sõjaväe võimud, kuid sõjaväe osasid on ehk võimalik nii ümber paigutada, et koolitöö ei kannataks. Linnades osutub võib-olla küll paratamatuks, et mõnes koolimajas töötatakse hommikupooli ja ka pärastlõunal, nagu see ka varemalt kohati ruumide puudusel on olnud. Seda tingib olu-de paratamatus.

Mis puutub eraomanduse küsimusse siis suhtumine eraomandusse toimub täiesti seaduslikel alustel

ja et pole kahtlust ausalt teenitud eraomanduse puutumatuses. Selles küsimuses võivad kodanikud olla täiesti rahulikud. Vabariigi Valitsuse deklaratsioon on pooldanud sellest küll märgitud, kuna deklaratsioon tuli koostada kiiresti ja kiirete asjaolude käigus. Valitsus loeb seda aga endastmõistetavaks.

Peaministri asetäitja jutuaajamine ajakirjandusele.

Kogu maal valitseb kord.

Peaministri asetäitja minister prof. Hans Kruus palus eile pärast lõunat oma juure ajakirjanduse esindajad, et in-formeerida ajakirjanduse kaudu laiemaid rahvahulki küsimustes, mis esile kerkinud viimasel päeval. Ta märkis, et muudatused, mis toimunud viimasel päeval meie riiklikus elus, on tõesti väga suured. See on põhjutanud mõnel pool teatavat ärevust.

On tulnud teateid närvlikkusest, mis tekitatud nõrganärviliste isikute, aga võib-olla ka kuritahtlike olluste poolt. Olete võib-olla isegi kuulnud mõnestki kuuldu-sest. Kuid lähemal juurdusel, mis kohe toimetatud, on igasugused kuuldused osu-tunud täiesti väljamõeldisteks. Mul on olnud võimalik kontrollida, et

igal pool valitseb täielik

kord ja rahu ja 99 protsenti meie kodanikest on võtnud viimasel päeval sündinut täielise rahu ja enese-valitsemisega.

Avalik kord ja julgeolek on kõigiti kindel ja töö jätkub samuti täiesti normaalselt.

Puudutades pankasid, tähendas peaministri asetäitja, et mõõdnud nädala lõpul on neis märgata olnud teatavat rahu-tust. Juba teisipäevaks oli see olukord aga kadunud ja raha tagasivool pankades-se algas uuesti.

Et ärevust tekitada võivate kuuldu-se levitamine on ohtlik peab valitsus loomu-likult kasutusele võtma seaduste pii-rides kõige karmimad abinõud nende vastu, kes levitavad alusetuid kuuldu-si.

Praegu on Vabariigi Valitsusel ja va-

litsusasutustel käed täis tööd.

Mitmesuguseid ümberkor-raldusi elukäigus on tarvis teha kiiresti.

On vaja ju kiiresti välja töötada uuendus-te kavad. Selle juures ei taheta aga üle-pea-kaela teha midagi, kuid ei taheta ka asjata aega viita ühegi küsimuse juures. Vabariigi Valitsusel on siiramalt tõi taga oma deklaratsioonil avaldatud seisukohtade elluviimisega.

On lihtsameelseid inimesi, kes arva-vad, et ühiskondlikku elu saab ümber korraldada üleöö, ent rõhuv enamus meist teab, et see nii ei sünni ega saa sün-nida, ja et kõik see nõuab aega.

Osa tähtsaid otsuseid saab avalikkusele teatavaks juba lähemal päeval.

„Isa ja poeg“

Autori Howard Springi autoriõiguse kehtivus lõpeb 1. jaanuaril 2036.

Vastus lugejale 34910: Rentnik peab külvikorrast kinni pidama ja kui ta seda oluliselt rikub, siis võib rendilepingu tühistamist ja väljatõstmist nõuda, kuigi seda põhjust rendilepingu lõpetamiseks pole lepingus ette nähtud, vaid juba seadus seda õigustab. Rendilepingu tühistamise nõudmine tuleb esitada jaoskonnakohtunikule kirjaliku nõudepalvena.

Dr. A. Tamm'e vastused

Süüfilise haigusest.

Vastus lugejale 33496. Otsustasite oma väljavalituga ainult siis vahekorda astuda, kui ta teiega abiellub. Seda on ta teinud, kuid paraku tumestavad teie õnne taevast sünged pilved. On selgunud, et mees juba kümme aastat põeb süüfilise haigust ja on selle aja kestel kolm kursust süüfilisvastast ravi saanud. Kuue aasta eest on tehtud vereproov, mis aga jaatavalt (positiivselt) välja kukkunud ja mille alusel ravi arst Tartus tungivalt soovitanud edasi ravida ja teatavatest kindlastest ja kainetest eluviisidest kinni pidada. Seda aga kahjuks teie praegune mees ei pane tähele. Pean raskeid etteheiteid teie abikaasale tegema: leian; et see on tema poolt väga alatu tegu olnud teiega abielluda, kuna ta ise kindlasti oma raskest haigusest ja selle tagajärgedest teadlik oli. Veel hullem lugu aga on, et ta ennast sugugi ei ravi, vaid kõik teeb, et tema tervislik seisukord veel halvemaks läheks. Igatahes kooselamine niisuguse mehega on teile tervislikult väga karde- tav ja on ainult aja küsimus, et teie ka haigeks ei jää. Niisugustel tingimustel on võimatu järeltuleva soo peale mõelda, kui teie mitte sihilikult ei taha oma last idioodina või päritava süüfilistikuks näha. Loodetavasti teil niisugust tahet ei või olla. Kui teie abikaasa siiski aru pähe võtab (eeldades, et teie temaga tahate koos elada) ja ennast püsivalt ravima hakkab, seejuures veel mõistlikke elukombeid peab, võib paari aastase ravimise järele (selle all mõistan 4—5 kursust ühes vaheaegadega, mis umbes niipalju aega võtavad) loota, et ta oma haigusest vabaneb. Siis tuleb veel paari aasta kestes vähemalt üks vereproov (soovitatav ka Wassermanni reaktsioon selgroo üdist) aastas teha ja kui need eitavaid (negatiivseid) tagajär- gi annavad, võite juba mõelda järeltuleva soo peale. Niisuguste asjadega ei tohi mitte mängida ega kergemeelselt ümber käia, kui teie ei taha mitte oma vigase lapse needmisi kogu eluaja kuulata. Minu nõuanne oleks, et teie oma mehest lahku läheksite, sest leian, et ta väga ebaausalt teie suhtes on toiminud. Kar- dan väga, et tal niipalju meeleskindlust ja tah- te jõudu olema saab, et ennast püsivalt kätte võtab, alkoholist loobub ja edukalt oma raske haiguse ravimisele asub. Kui teie aga oma me- hest loobuda ei suuda või ei taha, siis on see muidugi teie isiklik asi. Hoiatanud ma teid olen.

Tiisikushalge lehma piima inimtoiduks tarvitamisest.

Vastus lug. nr. 66286. Nagu teie küsi- musest selgub, põeb lehm tiisikust. Tiisikus- halge lehma piima võib keetmata inimtoiduks tarvitada, kui on tegemist kindlase tiisikususe- ga. Lahtise tiisikususe puhul, s. o. kui lehm eritab tiisikuspiisilasi välisilma oma organis- mi eritistega või nõredaga, nagu rõgaga, ku- sega, roojaga, piimaga jne., ei tohi piima tar- vitada keetmata inimtoiduks. Kui on tege- mist udaratiisikususega, tuleb piim igal juhul keeta. Keetes kaotab piim osa vitamiinidest, mis on tähtsad toitained. Otseselt piima kee- ta pole soovitatav, sest küllaldaselt mõjub tiisikuspiisilaste hävitamiseks pikemaajaline 10—15 min. kuumendamine 60—80 kraadi C jä- rele. Sel puhul jäävad toitained piimas suu- remaht jaolt puutumata.

Hobuse silma- ja jalgade haigusest.

Vastus lug. nr. 59910. Nagu teie poolt esitatud haiguse kirjeldusest selgub, on no- busel perioodiline silmapõletik, missugune haigus kordub teatava ajavahemiku järele ja mille juures ravimine suuri tulemusi ei an- na. Soovitatav on loputada silmi 3% boor- happe lahuga ja hiljem puhtaks pühkida puhta rätikuga mööda karva. Peale selle võib silma puistata vähesel määral jodoform pulbrit.

Mis puutub hobuse jalgade haigusest, siis on see juba liiga vana viga ja arvatavasti pingutatavate vedude ja sõitude tagajärg, mis- pärast ravimine suuremat enam ei mõju. Soovitatav on jalgade kõõluseid masseerida 10% joodvasoogeniga. Ka mõjub hästi teine- kord smisavi kompressid. Samuti mõjub tel- nekord hästi hobuse hoidmine põlvini järve- või merevees. Igatahes suuri lootusi niime- tatud asjaoludele ei saa panna, mispärast oleks soovitatav näidata hobust ka jaoskonna vet.-arstile.

Veiste kondi-nõrkusest.

Vastus lug. „Helme“. Veiste kondinõrkust on tänava võrdlemise rohkesti, mille tõttu loo- mad lamama jäävad, kuid otsekohe ärälõppe- misi pole seni palju teada. Nagu Teie kirjust selgub, on tegemist harukordse juhtumiga ja tingitud arvatavasti liig nõrkusest. Raviks on soovitatav anda loomadele vasevitriooli lahu 0,5% 5—6 supilusikatäit päevas. Samuti võiks proo- vida rauavitriooli lahu. Üksikul juhul eriti, eriti soohaiguse puhul annab häid tulemusi koo- baltkloraatumi lahu andmine. Tähendatud lahu tehakse järgmiselt: 4 kg koobalkloratumi lahus- tada ühes liitris vees ja sellest anda 2—3 supi- lusikatäit päevas lehma kohta joogiveega. Samuti tuleb anda vitakalki. Viimast anda koos jõusöödaga. Üldiselt paistab, et Teie lehmadel on mingi eri põhjus üldiseks nõrkuseks, mida peaks kohal selgitama ligem vet.arst.

Vastus lugejale 43583: Kui talu terves suu- ruses vallakohtu korraldusel rendile antud ja rendileping sõlmitud, siis ei saa talu omaniku pärandustombu hooldaja seda muuta ega osa maad tagasi nõuda rentnikult oma kasutusele. Hooldaja omavoli vastu võite jõuga astuda, ja teda talu maadele, mis teie valdusele üle antud, mitte lasta. Sealjuures ei tohi üle astuda hä- dakaitse piiridest, see on ilma tõelise vajadu- seta ja hädahüta mitte omavoli tarvitaja ter- vist ega varandust rikkuda. Jõu tarvitamine on lubatud ainult kohe peale omavolitarvitamist, kuna hiljem tuleb õiguslik olukord jalule sea- da kohtu teel.

Vastus lugejale 56199: Viivitusest tekkinud kahju saate nõuda tsiviilkohtu korras veeihin- gult, kui ta lepingu täitmisega seadusliku põh- juseta viivitanud on. See oleneb aga lepingu sisust, mille kohta küsimuses andmeid pole. Lepingu ära kirja nõudke veeühisusest, kui ta seda senini Teile kui lepinguosalisele pole väl- ja andnud. — Veejuhtmete kaevamisel lõhutud trummid peab uuendama ja parandama omal kulul veeühing kui kaevamise tööde teostaja, mitte aga tee kasutajad.

Vastus lugejale 37549: Kui puudub maa- omanikuga vastav leping, siis võib maaomanik igal ajal tema maa peale ehitatud võõra hoo- ne äravedamist nõuda, tarbekorral tsiviilkohtu korras. Kui maaomanik lubas hoonet paigale jätta, siis peate seda kohtus tunnustajatega või muul teel lõendamata. Peale selle peate lõen- dama lubaduse tähtaega, kui seda üldse anti. Tähtajata lubadust võib alati üles öelda ja hoonet ärakoristamist nõuda. — Maa eraldami- seks või edasiseks kasutamiseks ei ole muud teed kui maaomanikuga kokku leppida, milleks teda aga sundida ei saa, vaid see tema enda otsustada jääb. Eitaval korral peate tema maa pealt lahkuma.

Vastus lugejale 33610: Kui isast tes- tamenti ega muud seadusepärast korraldust surma korral järele ei jäänud, siis on pä- rijaks lapsed ja lesk, kes pärimise õigus- tesse kinnitatakse jagamatult, kusjuures les- sel on eluaegne kasutamise õigus talu pea- le. Lapsed jagamist ilma lese nõusolekuta tema eluajal nõuda ei saa, vaid võivad seda teha alles peale lese surma või uuesti abi- eihumist. Pojad pärivad võrdsetes osades. Peale pärijaks kinnitamist võite kohtuotsuse põhjal ennast kinnitada talu omanikkudeks Kui talu on ainult 28 ha suur, siis seda ilma Põllutööstusministeeriumi loata poolitada pärijate vahel ei saa.

Vastus lugejale 3486: Aed on talu pä- raldis, mis talu müügi korral ostja omandu- seks läheb, kui lepingu järele on talu müü- tud ühes päraldistega ja ala kohta pole erilist kokkulepet selle äraviimise kohta olemas. — Põhu väljaviimise eest võite kah- jutasu nõuda, kui see lepingu järele teile kuulub.

Vastus lugejale 36199: Küsimuses kirjel- datud asjaoludel ei ole alust teie käest raa- dioaparaadis tekkinud rikke paranduskulu- sid nõuda, ammugi ei saa seda palgast kin- ni pidada. Teises korteris kraamimise eest lisatasu nõuda ei saa, kuna selleks kokku- lepe puudub tööandjaga.

Vastus lugejale 59461: Tunnistajate vas- tutuselevõtmisega võite oodata kuni koh- tuotsuseni, millal selgub, kas nende ebaõige tunnustus teie kahjuks otsust mõjutab ja kas kohus neid tunnustajaid üldse usaldanud on. Valekaebuse eest aga hoiduge, kuna see ka- ristatav on.

Üldine nõuanne.

Vastuseks lugejale 66152 teatame, et soovi- tud lehti on toimetusel veel järele. Soovikorral saadame Teile need, nii pea kui saadate meile kulde kateks 45 sendi väärtuses postmarke.

Kuldtähele 19, Meie lehe lugeja J. Orgmets, aadress pk. 34, Rakke, soovib, et Teie temale kirjutaksite oma haiguse asjus.

Soodustatud laenu ostmiseks.
Vastuseks lugejale 68427. Soodustatud tin- gimusil antakse laenu järgmistele masinatele:

1 Uudismaaharimise riistad ja traktorid — laenu on 75% masinate ostuhinnast, 2%-ga, 3—5 aastaks.

2) Maatulundusmasinatele — reaskülvajad, kartulivõtjad, rohuviitjad ühes viljalõikeapa- raatidega, rehepeksumasinate juure kuuluvad puhujad, traktori põllukünni adrad ja kultivaat- torid, kiirviljakuivatajad, isesidujad, linahari- mismasinad, sõnnikulaotajad, lüpsimasinad ja teised uudismasinad.

3) Vesivarustuse sisseseadmiseks.
4) Vilja sortimispunkti tarvisminevate- le rakendusmasinatele ja mootoritele.

Laenu antakse üldiselt Pikalaenu Panga Maatulunduskapitalist, kud erinevatel tingimu- sil. Uudismaaharimise masinate ja traktorite muretsemiseks antakse laenu kuni 1/2 masina ostuhinnast 2%-ga, 3—5 aastaks. Laenu saami- seks tuleb pöörduda Pikalaenu Panga Maatu- lunduskapitali nõukogu nimele, lisades kohali- ku põllumeeste pooldavat seisukohta tõendavat dokumenti tähendatud masinate muretsemise asjas traktorijaama tarvis.

Maatulundusmasinaile antava laenu saami- seks tuleb esitada sooviavaldus otseselt eestä- hendatud nõukogu'e. Laenu ulatus on kuni 1/2 masina ostuhinnast, kolmeks aastaks 3 1/2%- iga. Laenu antakse kohaliku ühispanga kaudu.

missuguselt tuleb enne saavutada nõusolek laenu kindlustamiseks ja see laenu sooviaval- duses ära märkida. Kuna teie ei märgi oma kü- simuses täpselt masinat, mille muretsemiseks laenu soovite, on teile raske anda päris täpset vastust. Soovitame vastava järelepärimisega pöörduda Põllutöökoja Põllumajandustehnilise Talituse poole või kohaliku maatulunduskonsu- lendi poole.

Autori Howard Springi autoriõiguse kehtivus lõpeb 1. jaanuaril 2036.

Meeleavaldused linnades.

Pöördelised päevad möödunud reedel. — Tervitused punaarmeele ja N. Liidu juhtidele Stalinile, Molotovile ja teistele. — Poliitvangid vabastati ja heisati punane lipp Pika Hermani torni.

Möödunud reede kujunes meie riiklikus elus pöördeliseks päevaks. Töölised ilmusid töökohtadest tänavale nõudma senise valitsuse tagandamist ja asendamist valitsusega, kes täidaks siiralt ja ausalt N. Liidu ja Eesti vahel sõlmitud vastastikust abistamispakti. Tööliste meeleavaldusi peeti peagu kõigis linnades.

Tallinnas kogunesid töölised punaste lippude lehvides Vabadusväljakule. Loosungid lippudel nõudsid valitsuse lahku mist, sellise valitsuse kujundamist, kes täidaks Nõukogude Liiduga sõlmitud pakti. Loosungites lasti elada Nõukogude Liidu rahvast ja nende juhte ning võimsat punaarmeed.

Vabadusväljakule kogunenud tööliste kõneles esimesena riietustöölise kutseühingu tegelane O. Pärn, kes avaldas otsekohesemat tänu ja austust kuulsusrikkale ja kangelaslikule punaarmeele, kes oma õlgadele on võtnud Eesti rahva julgeoleku kaitse. Kõneleja lasi elada N. Liidu rahvast ja maailmatöölise tarka ja suurt juhti seltsimees Stalinilt.

Kõnede lõppedes kajasid võimsad tervitused siinviibiva punaarmee esindajale, seltsimees Stalinile, Molotovile, Voroshilovile, Timoshenkole, Zhdanovile ja teistele.

Meeleavalduste lõpul võeti vastu järgmised resolutsioonid:

Meeleavaldajate poolt vastu võetud resolutsioonid.

1. Tänu Eesti ja Nõukogude Liidu vahel sõlmitud abistamispaktille Eesti on eemale jäänud sõjast ja Eesti majanduselu on võinud areneda võrdlemisi normaalselt. Saades aga teada, et Eesti Valitsus on avaldanud tegevust, mis on suunatud N. Liidu vastu, konstateerime, et sarnane tegevus leiab sügavat hukkamõistmist Eesti töötavate hulka de poolt.

2. Nõuame valitsust, kes oleks täielikult N. Liidule sõbralik ja täidaks ausalt sõlmitud pakti.

3. Nõuame kaitseliidu laialisaatmist, kus on eriti arendatud N. Liidu vastast meeleolu, riigiparaadi puhastamist ja kõigi elementide väljajuurimist, kes kahjustavad Nõuk. Liidu ja Eesti suhteid.

4. Arvesse võttes, et koosolekute, ajakirjanduse, ühinemisvabaduse ja muud kitsendused takistavad töötavate hulka de võitlust olukorra parandamise eest, nõuame nende kitsenduste kaotamist ja luba tööliste poliitilise partei asutamiseks.

5. Nõuame üldist amnestiat töörahva huvide eest võidelnud poliitvangidele ja suletud tööliiorganisatsioonide uuestiavamisest.

6. Nõuame tööpalkade tõstmist ja töötutele töö muresemist.

Meeleavaldajad liikusid Vabadusväljakult Toompeale, kus esitati nõudmised peaminister prof. J. Uluotsale. Toompealt siirduti Pika tänava kaudu Kadriorgu. Mööduti Pikal tänaval N. Liidu saatkonnast, kus rõdule olid ilmunud N.

Liidu ülemnõukogu presiidiumi liige A. A. Zhdanov, saadik Nikitin ja punaarmee lasi, keda tervitati vaimustatult elagu hüüete, laulu ja lilledega.

Seejärel sammuti Kadriorgu, et President K. Pätsile esitada tööliste nõudmised. President ilmus lossi rõdule koos kindral J. Laidoneriga. President K. Pätsi püüe kõnelda lämmatati vahele hüüetega. Meeleavaldajad nõudsid poliitvangide vabastamist. Kui President keeldus selle nõudmise täitmist, kõlasid hüüded:

„Lähme vabastame poliitilised vangid“, mille järele asutigi teele Kalaranda keskvangla poole. Meeleavaldajad kogunesid keskvangla ette, samuti ka Vabadusväljakul ja rongkäigul viibisid punaarmee soomusmasinad ja punaarmee lased.

Mõneajalise ootamise järele avanesid vangla väravad ja väljusid vabastatud poliitilised vangid, keda võeti vastu tervituste ja lilledega. Peale kõnesid, kõnelesid tööliste punaarmee esindajad ja vanglast vabanenud, siirduti Toompeale, kus võeti relvad lossi vahtkonnalt ja toodi alla Pikk Hermani tornist sini-must-valge lipp ja heisati selle asemele punane lipp.

Järgnevalt töölised võtsid relvad poliitseiasutistelt ja sõjaväeosadelt, mis ei lõppenud ka ilma verevalamiseta, enne kui uue valitsuse siseminister Maksim Unti poolt oli korraldus tehtud relvade äraandmiseks politseile ja sõjaväeosadele.

Meeleavaldused teistes linnades.

Samuti kui Tallinnas, toimusid ka meeleavaldused reedel teistes linnades, milles võeti vastu resolutsioone, mis ühtsiti Tallinnas vastuvõetud resolutsioonidega. Kõikjal lasti elada punaarmeed, Stalinilt, Molotovi, Zhdanovit ja teisi Nõukogude Liidu juhtivaid tegelasi.

Isamaaliit suletakse — Kaitseliit likvideeritakse.

Siseminister Maksim Unt on märkinud, et täna, s. o. 26. juunil, suletakse sisekaitseülema otsusega isamaaliit. Sulgemise motiivina märgitakse, et isamaaliit on ainus poliitiline erakond, kes on arendanud tegevust, mis on vastolus eesti rahva huvidega. Kuna isamaaliit on teostanud valimistulemuste võltsimisi ja ähvardanud ülesseatud kandidaate, siis siseminister M. Unt on märkinud, et isamaaliidu sulgemisele peaks järgnema nende tegelaste kohtu alla andmine.

Täna on oodata ka Vabariigi Valitsuse otsust kaitseliidu likvideerimise kohta. Kaitseliidu likvideerimine tehakse kuulda vasti ülesandeks Siseministeriumile.

Meie sise- ja välispoliitika suunad.

Välisminister N. Andresen selgitas valitsuse poliitikat Tallinnas peetud koosolekul.

Esmaspäeval Tallinnas Kopli rahvamajas peetud koosolekul esines kõnega uus välisminister N. Andresen, selgitades lähemalt uue valitsuse sise- ja välispoliitika suundi.

Selle järgi on uue valitsuse välispoliitika kindla ida-suunaga. Välisminister lisas, et meil saab olla nüüdsest peale vaid üks liitlane, Nõukogude Liit, kes ei sega end meie siseasjadesse.

Sisepoliitika kohta seletas välisminister, et see peab nüüdsest peale lähtuma rohkem kui kunagi varemini just välispoliitikast. Valitsuse poliitikale suuna andmisel arvestatakse edaspidi tööliiklasi soove ja jõude, kuid sellepärast ei valitse Eestis veel töörahva diktatuur. Valitsus tahab olla kõigi töötavate kihtide esindaja, kelle ülesandeks on senisest veel rohkem kõigi töötavate kihtide kaasatõmbamine õigeks koostöök. Edasi selgitas välisminister, et vähemusrahvuste tagakiusamine tuleb lõpetada, seda eriti vene ja juudi vähemusrahva kohta. Kõik kodanikud Eestis kõigest rahvuskihitidest peavad endid tundma üheväärsetena.

Edasi välisminister selgitas kindla korra vajadust, et iga suli ei saaks esineda revolutsioonäärmisena. Kriminaalsed elemendid tuleb kiiremas korras saata sinna, kus nende õige koht. Ühtlasi tuleb välispolitsei ümber korraldada.

Uue valitsuse deklaratsioon.

Laupäeval avaldatud ja meie lehes teisal ära toodud uue Vabariigi Valitsuse deklaratsioon annab üldjoonelised tugipunktid, mille alusel uus Valitsus kavatses arendada oma tegevust, et teenida Eesti rahvast, tema huvisid ja lootusi ülimal määral.

Kõigepealt Valitsuse deklaratsioonis peatatakse eelmise valitsuse tegevuse juures, millisele tehakse etteheiteid Nõukogude Liiduga sõlmitud vastastikuse abistamispakti elluviimise ebaausas täitmises. Uus valitsus omalt poolt tahab siiralt ja otsekoheselt täita Eesti ja Nõuk. Liidu vahel sõlmitud abistamispakti ning kõigiti soodustada selle elluviimist.

Sisepoliitikas kogu valitsuse püüded on suunatud rahva õiguste täielikule maksimapanekule, mille saavutamiseks Vabariigi Valitsus peab tarvilikuks demokraatliku korra rakendamist. Lähtudes sellest, vaatekohast, V. Valitsuse deklaratsioon näeb ette Riigivolikogu ja Riiginõukogu laialisaatmise võimaluse ja uute valimiste läbiviimise. Kuna Valitsuse deklaratsioon näeb ette demokraatliku korra sisseseadmise ja selle kindlustamise, siis vabade valimiste juures peaks kindlustatud olema sõna-, koosolekute- ja trükivabadus, ilma milleta ei ole mõeldav demokraatliku korra kohaselt vabade valimiste läbiviimine ja rahva tõeline tahteavaldus. Kuna demokraatlik kord eeldab erakondade olemasolu, siis peaks võimalus antama ka endistel suletud poliitilistel erakondadel uuesti vabalt teotsemiseks. Vastasel korral ei ole teostatav deklareeritud demokraatliku korra rakendamine ega ka kindlustatud rahva kõikide kihtide üheväärsus. Hinnates Vabariigi Valitsuse demokraatlike vaateid võib lootma jääda ainult valitsuse vastavate lubaduste täitmisele.

Tingitud uue Vabariigi Valitsuse demokraatlisest suunast, uue valitsuse üheks ligemaks eesmärgiks on kohalike omavalitsuste reform, mis kindlustaks rahva kõigi kihtide osavõtu omavalitsuslikust tööst.

Nii valitsuse deklaratsioonist kui ka Peaministri ja selle asetäitja hilisemaist sõnavõttudest selgub, et Valitsus tahab enese ümber koondada kõiki Eesti kodanikke, vaatamata nende sotsiaalsele olukorrale, rahvusele, soole või usule. See peaks hajutama need esialgsed kartused,

mis tekkisid üheaegselt ärevate päevadega möödunud reedel. Samuti hajutavad hilisemad seletused valitsusliikmeilt arvamused eraomanduse kaotamisest. Need seletused peaksid kindlustama kõigile ausalt saadud eraomanduse kaitse.

Vabariigi Valitsus võtab tarvitusele kõik abinõud Eesti majandusliku elu, kaubanduse ja tööstuse, arendamiseks lihtsades koostöös meie suure idanaabri ja liitlase Nõuk. Liiduga. Kuna juba möödunud sõjakuud on näidanud, et lihendatud majandussuhted Nõukogude Liidu ja Eesti vahel, aitasid suurelt kaasa meie kaubanduse ja tööstuse edule, siis peaksid meie majandusringkonnad sellele suhtuma soojalt.

Kuna Eesti on põllumajanduslik maa, kus kaks kolmandikku rahvast leiab ülalpidamist põllundusest, siis uue Vabariigi Valitsuse deklaratsioonis seatakse eesmärgiks seaduste rakendamist, mis on jalikud põllumeeste majanduse ja kultuuri edendamiseks ja tõstmiseks. Kui uus Valitsus seab oma üldsuunaks töötava rahva eest hoolitsemise, — mis ei saagi olla teisiti — siis on vaevalt leida teed, mis viiks mööda põllumehest. Põllumees oma põllul raske tööga varavalgest hilisõhtuni on samas loovas töös kui tööline tehases. Meie loodame, et uus Valitsus ei jäta arvestamata ühtegi põllumeeskonna põhjendatud vajadust ega õiguslastud nõudmist. Kuigi Valitsuse üldsõnalisel deklaratsioonis puuduvad lähemad sammud ja kavad põllumajanduse ja kultuuri edendamiseks, võime vankumatult loota, et Eesti arvukaim rahvakihit ei tohi jääda kõrvalossa ega ka eemale riiklikust juhtimise tööst. Eesti talupoeg on nurgakivi meie riiklikule iseseisvusele ja tema tähtsus ei ole langenud karvavõrdki ka praegusel ajal.

Kui tõsta esile veel Peaministri jaanipäeva õhtu sõnavõttus — mis peaks täiendama Valitsuse deklaratsiooni — isamaa-armastuse tunnet, mis igas eestlases peaks määravaks teguriks olema tema tegudes ja avaldustes, siis võime loota uue Valitsuse deklaratsioonis ainult head tahet läbi viia meie rahvas praeguse aja raskustest vastu õnnelikule tulevikule. Selle parema tuleviku pandiks on aga Peaminister dr. J. Varese sõnad:

„Kes on sündinud eestlaseks, see jääb ka selleks — ükskõik missugustes olukordades.“

Läti uue valitsuse ülesanded.

Riigiparaat põhjalikule puhastamisele.

(Leta.) Läti siseminister Villis Lācis esines eile õhtul raadiokõnega, milles ta ütles muuseas: Uus valitsus peab oma ülesandeks täita ausalt ja ilma põiklemita vastastikust abistamiselepingut, mis on sõlmitud Läti ja N. Liidu vahel, ja selle lepingu alusel teostada järjekindlalt ja järk-järgult Läti-N. Liidu stabiilset liitu. Uus valitsus on sügavasti veendunud, et ainult selline tee võimaldab Läti riigi ja kogu rahva hüvanguks ja õnne.

Meie rahva kõige laialdasemad ringkonnad saavad aru ja mõistavad selle ajaloolise tunni tähtsust. Läti rahvas on palju aastaid kannatanud õigluseta ja ebaseaduslikkuse surve all. Nüüd on meie rahvas vaba. Plutokraatlik režiim on kokku varisenud. Siseministeriumi tähtsaim ülesanne seisab nüüd selles, et puhastada riigiparaati täielikult reaktiivseid elementidest ja rahvavaenlastest.

Mõningad ringkonnad on avaldanud mitmesuguseid provokaatorlikke kuulusi, püüdes külvata rahva seas umbusaldust uue valitsuse ja meie suure sõbra N. Liidu vastu. Siseministerium on otsustanud kõige kindla-

malt võidelda sellise provokaatorliku tegevuse vastu. Ent ka rahvale enesele langeb selles töös suurosa. Praegusel ajal on eriti tähtsad distsipliin ja orienteeritud olek. Eeskuju selles mõttes pakkus rahva meeleavaldus 21. juunil.

Nüüd on juba tehtud hulk tööd riigi- ja omavalitsusaparaadi valikuks. Ühtlasi uuritakse ja kaalutakse endise valitsuse otsuseid, et tühistada ja kaotada kõik need aktid, mis ei ole kooskõlas Läti põhiseaduse põhimõtete ja valitsuse seletusega käesoleva aasta 21. juunist. Samuti on koostamata seadused, millele eesmärgiks on kindlustada eriti järgmist:

1) Isiku ja isikliku varanduse puutumatumust, 2) riikliku ja avaliku varanduse kaitset ja 3) kõigi ametnike vastutavust riikliku kohustuse ja riikliku distsipliini rikkumise eest.

Uus valitsus tahab kõigest südamest teenida rahvast ja tahab kõigi abinõudega kindlustada stabiilseid ja sõbralikke suhteid Läti ja N. Liidu vahel. See on meie kõige tähtsamaks ülesandeks, sest meie rahvas peab kõigi saavutuste eest tänama ainult meie suurt sõpra N. Liitu, ütles siseminister.

Läti kaitseliidult relvad ära.

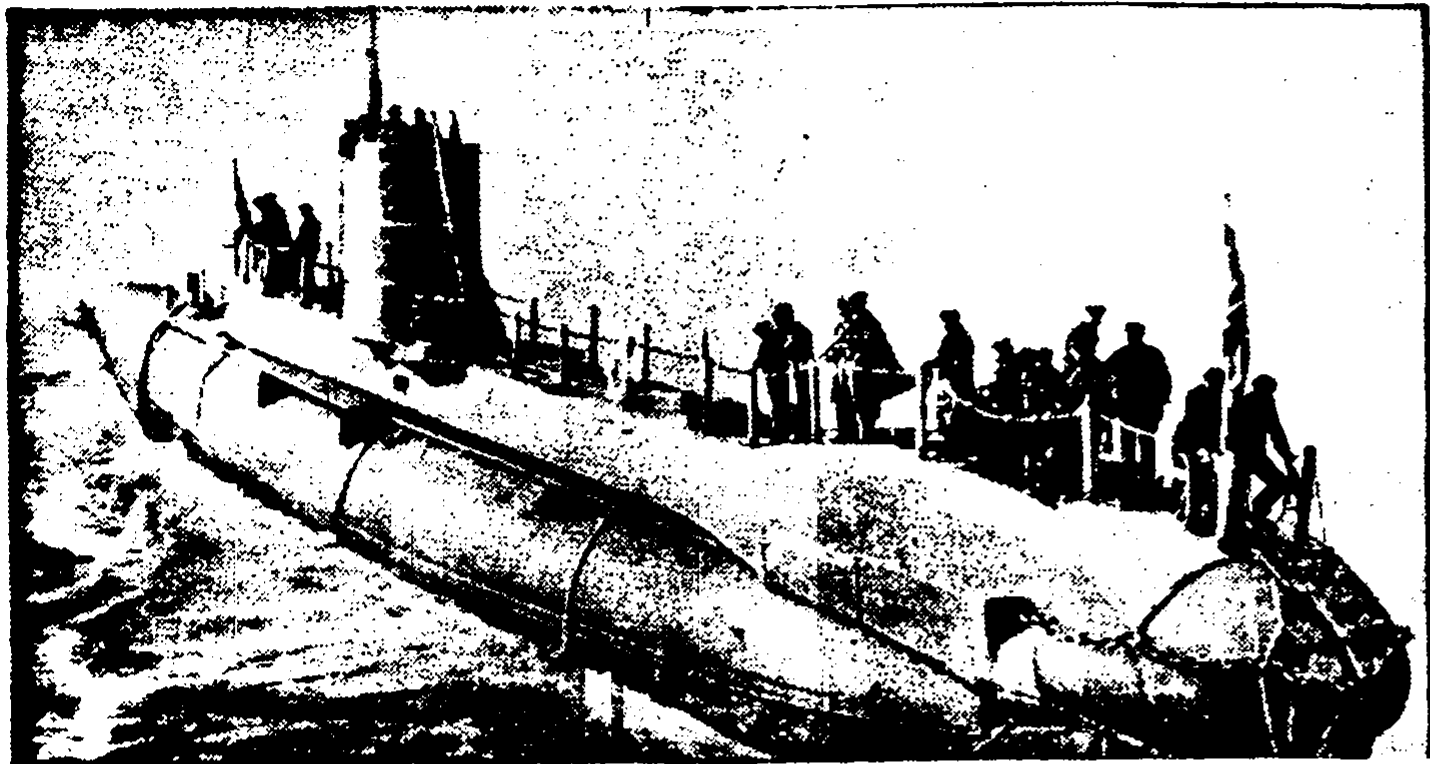
(Leta.) Läti peaminister ja sõjaminister on avaldanud valitsuse otsuse, mille järele avaliku korra ja julgeoleku huvides kaitseliit ja kõik kodanikud peavad ära andma oma relvad, välja arvatud jahipüssid ja väikekalibrilised relvad. Relvade äraandmine peab toimuma kolme päeva jooksul. See ei käi nende isikute kohta, kes kannavad relvi teenistuskohustustel. Selle korralduse vastu eksijaid karistatakse kuni üheaastase vangistusega või rahatrahviga kuni 5000 lati suuruses.

Eelpoolvaldatud valitsuse otsuse teostamise kohta sõjaminister on avaldanud instruksiooni,

milles üteldakse, et maal tuleb relvad ära anda oma- ja kogukonnavalitsustesse, kuna linnas tuleb need ära anda poliitilisele. 24 tunni jooksul pärast relvade äraandmise tähtaaja lõppu tuleb relvad toimetada sõjaväeladudesse.

Avalike asjade minister Blaums on avaldanud kaitseliidule üleskutsu, milles üteldakse muuseas: „Meie kodumaa elab praegu üle tähtsald muudatusi, mis seavad ka kaitseliidu uute ülesannete ette. Rahu, korda ja julgeolekut meie riigis kaitstakse nüüd meie sõjaväe poolt heas läbisaamisega melega sõpruses oleva N. Liidu vägedega. Uues olukorras ei ole hädavajalik, et igüks hoiaks enese juures või oma organisatsioonil relvi väljaspool sõjaväge. Kaitseliidu liikmeid kutsutakse olema eeskujuks meie kodanikele korra ja rahu säilitamisel.“

Elu allveelaevas nüüdse sõja ajal.

Allveelaev poalvee sõidul.

Maailmasõja ajal arvati veel, et kui peale mõnede veemürskude, mis allveelaeva suunas lastud, õli kerkis veepinnale, oleval see kindlaks tõenduseks, et veelune paat on hävitatud. Praegusel ajal võib aga iga allveelaev vabalt õli veepinnale lasta, et tagaajajates eksiarmist tekitada, nagu oleks ta hukkunud. Allveelaeva sisemus on suur masinate rüüstik, mida võiks tundlikkuse poolest võrrelda ainult taskukella mehhanismiga. Suur sõjaaegne laevameeskond elab paadis kokkukuhjatult, sest et sõda piirab igasuguseid mugavusi; kes meeskonnas vaba on, veedab oma vaba aja peaaegu ainult magamisega, sest ta teab, et hädakorral kutsutakse ta kohe välja ja siis algab närvepingutav töö, mis võib kesta mitu tundi. Peale selle on teada, et magav inimene tarvitab vähem õhku kui liikuv inimene ja õhk on veelaluses paadis

kõige kallim vara.

Ka on suitsetamine veelaluses paadis keelatud. Magamisemised seisavad alati soojad, sest tahkub üks mees, siis on kohe uus asemel, harva saab ennast sealjuures täielikult labil riietada. Osa mehi magab ruumi puudusel koosviibimise ruumi laudadel ja, kui paat vee peal sõidab, siis laeva dekil. Õige sageli tuleb meeskonnale ilmastiku viperuste all kannatada: suurema bulga riidevarustuse jaoks ei leidu laevas ruumi ja sealjuures võib veelaluses paadis, kui see põhjamaa vetes sõidab, õige külmaks minna. Lõunas, troopikavöö lähedal, tõuseb aga soojus paadi sisemuses mõnikord kuni 60 kraadini. Meeskonna elu kõlkvõimsad otsustajad on elektrivool ja õhk, nendega tuleb alati kokkuhoidlik olla. Sel põhjusel ei ole veelaluse paadi kiirus vee all kuigi suur, tavaliselt arvestatakse kuni 15 kilomeetrit tunnis ja see äärmiselt arv ka ainult siis, kui paati varitseb hädaohi... Kogu allveelaeva

edu saladus

seisab selles: leida õige koht, kuhu ennast vaenlase ründamiseks asetada. Paadi juht, kui kogenud meremees, peab taipama, kust va-

nulik laev möödub, ja tal tuleb siis oma ohvrit võimalikult lähedalt tabada. Muidugi on veelalusel paadil ka võimalik veepinnale tõusta ja vastast jälgides kahurilasuga tabada, vaevall jätkub aga paadi komandöri julgust seda siis teha, kui vastaseks on

veelaluste paatide kurjem vaenlane

— sõjalaevade liiki kuuluv hävitaja. Nõnda, nagu kajakas kala oma noka vahele haarab ja selle alla neelab, võib hävitaja veelalusele paadile lõpu teha.

Allveelaeva juht valib enda äranägemisel parima varitsemise punkti. Et mööduks aga vaenlase laev küllalt lähedalt, siis on hea juhus kaotsti läinud. Aitab paadi ohver, et veelalune paat on ta läheduses, siis võib tihti siiski sõiduga veelaluse paadi poolt väljalastud torpeedo tabamisest pääseda. Ainult paadi periskoop, see on torupeegel, mis paadist vee peale juhitakse, kerkib hetkeks — 2—3 minutiks — enne torpeedo väljalaskmist veepinnale, kuid tõmmatakse kohe jälle tgaasi, sest vaenlane ei tohi märgata, et „surm“ on lähedal.

Praeguses sõjas on nii mõnigi kord ette tulnud, et vaenlase veelalune paat hiilis laevade karavani ja selle saatjate hävitajate vahele, siis hetkeks kerkis periskoop veepinnale ja juba kõlas torpeedost tabatud laeva kohutav plahvatus. On torpeedo pressitud õhu abil välja lastud, laskub paat umbes 30 mtr. sügavusele, võib uue suuna ja põgeneb suurima kiirusega lahinguplatsilt.

Langevad tagaajajate poolt väljalastud mürsud paadi lähedale, siis saab paat tublisti põrutatud ja meeskond sellest segipaisatud, praegu alati lõhkevad siis ka elektri hõõglambid ja iga aparandi osuti tantsib siia-sinna. Kui laeva komandör tähelepanelikult vette heidetud mürskude löhkumist jälgib, võib ta enda ja tagaajajate vahel oleva maa võrdlemisi täpselt kindlaks teha. On vaenlased väga lähedal, siis pannakse kõik laeva masinad seisma, sest nende töötamine võiks paadi asukoha ära anda, õli lastakse veepinnale kerkida, et simuleerida

Rootsi kroonprints käis Ojamaa saarel.

ETA. Stockholm, 21. juunil.
(DNB.) Rootsi kroonprints sooritas teisipäevast kuni neljapäevani inspeksioonireisi Ojamaa saarel, kus ta külastas ka sealsed kasarmuid ja kindlustusi.

Ametlikult poolt teatatakse, et „Dagens Nyheteri“ teade, mille järele kuningas esinevat täna riigipäeval suulise läkitusega, et vasta töstiasjadele. Olevat tegemist kuninga juhatusel valitsuse istungil heakskiidetud valitsuse deklaratsiooniga. Mainitud deklaratsiooni kohta ei ole ametlikult poolt midagi avaldatud.

Lätis rohkesti metsapõlemisi.

ETA. Riia, 21. juunil.
(Leta.) Pideva kuiva ilma tagajärjel sagenevad üha metsapõlemised. Käesoleval hooajal on teatatud juba 254 metsapõlemisjuhtumit. Metsadepartemang kutsub kõiki elanikke üles olla äärmiselt ettevaatlik tulega ümberkäimises.

Fantoom

400.000 Briti sõdurit oli saadetud Prantsusmaale.

Inglased tõrjuvad prantslaste poolt tehtud etteheited tagasi.

ETA. London, 25. juunil.
(Reuter.) Londoni autoriteetsed ringkonnad kommenteerivad läina seletust, millele esmaspäeva õhtul esines Ameerika ajakirjanikele Prantsuse propaganda ülemkomissar Jean Prouvost. Viimane arvustas sel puhul teravalt inglise valitsuse käitumist. Londoni kommentaarid üteldakse muuseas:

Prouvost'i seletus on algusest lõpuni ebatäpne. On täiesti vale, nagu oleks Briti valitsus kunagi lubanud saata Prantsusmaale 26 diviisi vaenulikkuste esimeste kande jooksul. Vastupidli, läbirääkimistel Prantsuse kindralstaabiga märgiti, et esimese sõja-aasta kestel Briti sõjaväeline pingutus teostub vaid pilratud määral. Sündmuste jooksul saadeti Prantsusmaale 400.000 Briti sõdurit — kontingent, mis, nagu Churchill 18. juunil alamkojas leatas, vastas Briti valitsuse poolt endale võetud kohustusetele. Briti toetus õhus ületas suurel määral Prantsuse kindralstaabi lubatud toetuse. Küll on aga tõsi, et sõjavarustuse puuduse tagajärjel kutsuti Suur-Britannias vähem aastakäike lip-pude alla kui Prantsusmaal.

Kuid Prouvost ei maininud tõsiasja, et sajad tuhanded vabatahtlikud, kes olid vanemad kui 28 aastat, ühinesid Briti sõjavõimega.

Teiselt poolt Churchill seletas 18. juunil alamkojas, et Briti valitsus ei ole võinud vastastada Prantsuse valitsust kohustusest mitte sõlmida separaatriahu. Sellest informeeriti Prantsuse valitsust. Prouvost mõõnas nüüd, et 12. juunil Prantsuse valitsus asus seisukohale, et ükskõik kas Prantsusmaa sõlmib vaherahu

või mitte, ta ei pääse täielikust okupatsioonist, teiste sõnadega — kapituleerumine ei mõjutaks Saksa tingimusi. See ongi, mispärast paljud prantslased soovisid ja soovivad veel jätkata võitlust koos Inglismaaga.

Briti impeeriumi otsus jätkata võitlust on ainsaks lootuseks Prantsusmaale. On raske näha, millistel põhjustel ükskõik missugune patriootiline prantslane võiks arvustada seda otsust.

Pommiplahvatus New Yorgis.

ETA. New York, 21. juunil.

(DNB.) New Yorgi firma „Deutscher Handels- und Wirtschaftsdienst“ büroosse visati neljapäeva pärastlõunal seni teadmatute isikute poolt pomm. Pomm plahvatas ja vigastas mõningaid isikuid, nende hulgas firma üht ametnikku. Samas hoones üks kord kõrgemal asuv Saksa peakonsulaat jäi kahjustamata.

Ühe hoone esimesel korral New Yorgi idapoolses linnajaos, kus asub kommunistliku erakonna büroo ja kommunistlik leht „Daily Worker“, oli täna pommiplahvatus. Seniste teadete järele pole keegi saanud vigastada.

lennukeid, tanke, suurtükke ja kuule.

Sõjaline oht on kasvanud ja rahvusvaheline olukord on rikas üllatustest. Töölised peavad töötama vähemalt 8 tundi päevas.

ETA. Moskva, 26. juunil. (TASS.) Avaldati Uleliidulise ametiühingute liidu kesknõukogu üleskutse kõigile töölisele, inseneridele, tehnikule, teenijale ja kõigile ametiühingute liikmeile, mis käib järgmiselt: Kapitalistlik maailm on uuesti vapustatud maailmasõjast. Teine imperialistlik sõda on juba haaranud maailma elanikkonnast üle poole. Euroopa, Aasia, Ameerika, Aafrika ja Austraalia kapitalistlik maailm on tööstus, transport ja põllundus täielikult allutatud sõja huvidel. Kapitalistliku ekspluateerimise press keeratud kuni viimseni — töölised töötavad 10, 12 ja enam tunde päevas ja on ära jäetud puhapäevad ja pühad. Sellise rahvamajanduse üldise sõjastamisega on imperialistlikud riigid suuresti tõstnud kõigi relvalüükide tootmist. Seega on kasvanud sõjaline oht meie maale ja rahvusvaheline olukord on rikas üllatustest. Sellises olukorras peab meie maa, kes on ustav rahupoliitikale, Nõukogude Liidu rahvaste huvides veel rohkem tõstma oma majanduslikku kaitsevõimsust. Meie maa ei tohi mitte vähem ettevalmistatud olla relvastusainete ja teiste vajalike kaupade tootmiseks, kui seda on kapitalistlikud maad. Meie peame olema mitu korda tugevamad, et kõige külgselt valmis olla igasugusteks katsumisteks. Meie peame saama veel tugevaks — nii majanduslikult kui sõjaliselt. Meil on ülesandeks senisest rohkem kindlustada meie maad, punaarmed, mere- ja lennukõde, täiendada ja suurendada nende relvastust, tugevdada sotsialistlikku tööstust, mis punaarmed varustab kõige vajaliku. Meie oleme kohustatud kõigi jõududega arendama tööstust meie riigi tugevdamise huvides. Meie vajame senisest rohkem metalle, sütt ja naftat, meie vajame senisest rohkem lennukaid, tanke, suurtükke, kuule, vedureid, vaguneid, tööstusmasinaid ja autosid — ühe sõnaga: meie vajame senisest suuremat toodangut kõigis rahvamajanduse harudes!

Oma kodumaa kaitsevõimsuse edasise tugevdamise huvides peab N. Liidu töölisklass kandma paratamatult ohvreid. Uleliiduline ametiühingute liidu kesknõukogu on arvamisel, et meie ettevõtete ja asutuste praegune 7—6-tunniline tööpäev ei ole mitte küllaldane nende ülesannete teostamiseks, mis nõukogude maad ootamas. Kui töölised kapitalistlikud maades on sunnitud 10—12 tundi päevas töötama kodanluse heaks, siis meie nõukogude töölised võivad ja peavad rohkem töötama kui nüüd — vähemalt 8 tundi, sest nemad töötavad enese heaks, sotsialistliku riigi ja rahva hüvanguks. Käesolevas olukorras tuleb tööpäeva pikkust suurendada kõigis riiklikes, ühistegelistes ja ühiskondlikes ettevõtetes ja asutustes, tõstes teda 8 tunni peale. Tööpäeva pikkust tuleb seitsmelt tunnilt tõsta kaheksale tunnille seal, kus seni oli tarvilisel seitsmetunniline tööpäev ja seitsme tunni peale seal, kus seni tarvilisel oli kuuetunniline tööpäev, kusjuures erand tehakse neis tööstusharudes, kus töötajad on tervisele kahjulikud. Asutustes tõstetakse tööaega kuuel tunnilt kaheksale, samuti kõrgendatakse sellele tasemele nende isikute tööaeg, kes on saanud 16-aastaseks.

Ametiühingute liidu kesknõukogu on ühtlasi arvamisel, et niitide tööorganisatsioon ettevõtetes ja asutustes, mis on rajatud kuuepäevasele töövahemikule, kahandab toodangut, pealagi tekitab kuuenäevikule illemineku linnades lõhe linna ja küla töötajate vahel, kuna küllas ka praegu veel maksab on seitsmepäevane nädal. Ka linnas tuleb riiklikes, ühistegelikes ja ühiskondlikes ettevõtetes ja asutustes üle minna seitsmepäevasele nädalale. Need abinõud on tõsiselt sammutaks Nõukogude maa rahvamajanduse ja kaitsevõimsuse edasise tugevdamisel. Iga mees- ja naise- tööline teab väga hästi, et ülelign töötamine ja illemineku seitsmepäevasele nädalale annavad liiasoodangut. Tööpäeva ja töönädala pikendamine annab meile senisest rohkem saiad tuhandet tonni naftat, sütt, maaki, metalle,

tuhandeid uusi tööstusmasinaid, kahureid, lennukaid, tanke ja teisi masinaid ning sadade miljoni rubla eest laialdase tarviluse kaupa. Ka pärast seda, kui oleme tõstnud oma tööpäeva ühe tunni võrra, jääb N. Liidu tööpäev siiski kõige lühemaks maailmas. Kuid ta peab olema ka kõige viljakam. Meie ettevõtete ja asutuste töölise ja teenijate rõhuv enamus täidab ausalt ja kohusetruult oma kohuseid, täites töö seadust ja alludes tööstispiirile. Kuid nende kõrval leidub vahast 3—4 protsenti noori töölisi ja teenijaid, kes hiljuti lülitati toodangusse ja kes, kasutades asjaolu, et N. Liidus on tööpuudus kaotatud, jooksevad ühest vabrikust teise, nõrgestavad tööstispiiri, ei soovi ausalt töötada ja suhtuvad halvustavalt nende nõudmistele täitmise, mis maksma pandud seadusega ja rahva poolt heaks kiidetud. Selliste „lendajate“ kohta kälvaid karistussäärased tuleb kõvendada. Töölise ja talupoegade sotsialistlik riik ei või kauem kannatada, et need inimesed kahjustaksid rahvamajandust. Riik peab rahvamajandust kaitsma selliste toodangu korra rikkujate vastu, sest sellega kaitses tema rahva huvisid.

Ametiühingute liidu kesknõukogu peab vajalikuks, et töölisele ja teenijale ära keelataks omavõlline äramine riiklikest, ühistegelikest ja ühiskondlikest ettevõtetest ja asutustest; samuti tuleks ära keelata omavõlline üleminek ühest ettevõttest teise või ühest asutusest teise. Kesknõukogu on arvamisel, et riiklikest, ühistegelikest ja ühiskondlikest ettevõtetest ja asutustest omavõlliselt lahkunud tuleb anda kohtu alla ja kohtu otsuke põhjal vangistada. Põhjuseta

tööl puudujaid tuleb karistada parandustöödega töötaja asukoha järgi, kusjuures teatava aja jooksul osa nende töötasust kinni peetakse.

Ametiühingute liidu kesknõukogu esitas N. Liidu valitsusele ja ülemnõukogu juhatusel ettepaneku tööpäeva pikendamiseks kaheksa tunni ja töönädala lõpetamiseks kuuel päeval seitsmepäevale, ühtlasi tegi ta ettepaneku ära keelata omavõllist lahkumist ettevõtetest ja asutustest. N. Liidu valitsus ja ülemnõukogu juhatus on need ettepanekud heaks kiitnud. Ametiühingute liidu kesknõukogu kutsus üles kogu töölise klassi ja kogu haritlaskonda — kuni viimaseini ära kasutada kõik võimalused töövõlljakuks edasiseks kasvaks N. Liidus, meenutades Lenini sõnu, et töövõlljakuks on lõppulõpuks kõige tähtsam ja kõige peamine abinõu uue ühiskondliku korra võiduleaitamisel. Suurendada töövõlljaku, anda oma riigile suuremat loodangut, mis vajalik on majandusliku kaitsevõimsuse kasvaks — selles seisab iga töötaja peamine ülesanne, millises rahvamajanduse harus ta ka ei töötaks. Selle ülesande täitmiseks iga N. Liidu kodanik avaldab oma patriotsmi ja oma ustavust kodumale. Ametiühingute liidu kesknõukogu on veendunud, et mees- ja naise- ja laste- ja insenerid, tehnikud ja teenijad ja kõik ametiühingute liikmed toetavad täiel määral neid abinõusid, täites seega sotsialistliku kodumaa vastu oma kohust. Kesknõukogu usub, et kõik nad loovad tööheroiismi uusi eeskujusid võlliluses suure sotsialistliku maa majanduse ja kaitsevõime edasise tugevdamiseks, kommunisti uute võllude saavutamiseks — võllitades Lenini ja Stalini suure asja eest.

Prantsuse peaministri raadiokõne

Sõda ei võideta ainult kullaga.

Prantsusmaa ja Inglismaa olid teinud suuri illusioone oma tõelise sõjalise jõu kohta.

ETA. Genf, 26. juunil.

(DNB.) Prantsuse peaminister marsal Petain pöördus teisipäeva õht. Prantsuse rahva poole raadiokõnega, milles ta esitas Prantsuse valitsuse põhjused relvaderahu sõlmimiseks Saksamaaga ja Itaaliaga. Petain seletas, et Prantsusmaa ja Inglismaa olid teinud endile suuri illusioone oma tõelise sõjalise jõu ja majandusliku relvastuse, nagu blokaadi jne. tõhususe kohta. Sõda ei võideta mitte ainult kulla ja toorainetega. Sõda sõlmitub vägede tegelikust koosseisust, materjalist ja nende kasutamise tingimustest. Petain meenutas Flandria lahingu ning Aisne'i ja Somme'i lahingute tulemusi. Mõne päevaga oli vaenlane läbi mürdnud meie positsioonidest ja vallutanud suure osa Prantsuse territooriumist. Põgenike vool võttis seejärel määratu ulatuse. 8 miljonit Prantsuse põgenikku lisandusid 1,5 miljonile Belgia põgenikule ja viisid segadusse meie tagala. Alates 15. juunist tuli vaenlane üle Loire'i ja sööstis ülejäänud Prantsuse osadele. Niisuguse edasitungi ees pidi lakkama relvastatud vastupanu. Valitsus nägi end olevat asetatud kahe järgneva otsuse ette: kas jääda oma kohale või minna üle mere. Valitsus on otsustanud jääda Prantsusmaale, et säilitada Prantsuse rahva ühtlust ja esindada seda vaenlase ees. Neis olukorras oli meie kohuseks jõuda vastuvõtava relvaderahuni au ja mõistuse nimel. Relvaderahu on sõlmitud, võitlus on lõppenud. Sellel rahvuslikul leinapäeval jääb meie lipp siiski kõrgele. Seejärel Petain puudutas relvaderahu tingimusi, mida ta pidas valjudeks, ja jatkas: Vähemalt au on päästetud. Meie säilitame

vajalikud jõud, et säilitada korda emamaal ja asumaaes. Prantsuse valitsus jääb vabaks ja Prantsusmaad valitsetakse ainult prantslaste poolt. Sõda on emamaal kaotatud. Kas peaks seda jatkama asumaaes? Ma ei tahaks edasist verevalamist. Ma ei oleks vääriline teie eesotsas seisma, kui ma seda oleksin teinud. Ma ei aseta oma isikut ja ka mitte oma lootust väljaspoole Prantsusmaad. Nüüd peame meie kogu oma jõu suunama tulevikule. Uus kord algab. Teie elu saab olema karm. Ma ei peta teid valedega, mis teile juba palju halba on teinud. Olevikus arvestage endid ja tulevikus oma lapsi. Lõpuks kutsus Petain kõiki prantslasi üles koostööle uuesti ülesehitamiseks.

Konstaabel Mõttus tervis paranob.

Teatavasti sai Elva valla konstaabel Aug. Mõttus raskesti kannatada liiklemisõnnetusel. Nüüd on möödunud enam kui nädalapäevad õnnetusest ning vigasaanu hakkab paranema. Konstaabel Mõttus viibib Tartus Maarjamõisa väljal haiglas. Praegu täidab ta kohuseid Elva valla 2. rajooni konstaabel H. Haldma.

Muudatusi Lätis politsei korraldustes.

ETA. Riia, 26. juunil. (Leta.) Siseminister V. Laci on avaldanud kõigile politsei juhtidele järgmise korralduse: Selleks, et politsei astuks sõbralikesse suhetesse kõigi rahvakihtidega, ma teen korralduse luua viilvatamatu kontakti rahvaga ja kohalike elanikega, et neld kaasa tõmmata politsei-abiteenistusse. Seejuures tuleb vaatamata elanike rahvusele või nende poliitilistele vaadetele silmas pidada ka seda, et vastavad isikud omaksid teatava rahvakihi usalduse, ja et vajaduse korral nad suudaksid teostada vahelsohitajana ja rahurikkumiste korral abistada politseid. Politsei-abiteenistuse isikud võivad jääda oma senistele töökohtadele, ent politseitööst otsese osavõtmise korral nad saavad tasuta. Abiteenistusse tuleb igas politseiringkonnas kaasa tõmmata umbes 15 isikut ja igas vallas umbes 10 isikut. Mainitud isikud kutsutakse vajaduse korral tegevusse politsei poolt Ent praegu on soovitat, et mõni aeg oleks igas politseiringkonnas üks kuni kaks abijõudu.

Kojad Lätis laiali.

ETA. Riia, 26. juunil. (Leta.) Valitsus arutab täna seaduseelnõu kodade laialisaatmise kohta.

Töölise meeleavaldus Viljandis.

Reedel korraldasid töölised Viljandis läbi linna rongkäigu ja miitingu-koosoleku „Ugala“ ruumides, rõhutades sellega praeguse olukorra tähtsust töölisklassile. Rongkäigust osavõtjad liikusid punase lipuga ja loosungite all läbi linna tänavate, kandes loosungeid punastel kangastel järgmistele pealkirjadega: „Maha praegune sõjaprovokaatorite valitsus“, „Nõuame valitsuse loomist, kes ausalt täidab Nõukogude Liiduga sõlmitud pakti“, „Nõuame töötavale rahvale tööd, leiba ja vabadust“. Rongkäik peatus suuremate käitiste ees, kus töölised katkestasid töö ja ühinesid järjest paisuva meeleavaldusega Eesti ja Nõukogude Liidu vastastikuse abistamise pakti kasuks. „Ugalas“ peetud koosolekul võttis sõna Tallinnast Ametiühingute esindaja K. Vitsut, kes kokkuvõttelikus kõnes tutvustas kooslijaid olukorraga ja eriti rõhutas seda rahu taotlust, mida meile kindlustab Nõukogude Liidu vägede saabumine Eestisse. Kõneleja märkis, et viimasel ajal ei ole töölisklassil olnud võimalik oma huvisid küllaldaselt kaitsda. Nüüd aga töölised nõuavad, et koostatakse uus valitsus, kes viiks siiralt ellu abistamise pakti ja suudaks valvel olla töölise huvide eest.

Tervitus punaarmedele võeti vastu tormiliste kiiduavaldustega ja elaguhiüetega.

„Ugalas“ liiguti rongkäigus läbi linna tänavate maakonna gümnaasiumi koolide parki, kus veel kord võttis sõna ametiühingute esindaja sms. K. Vitsut.

Rahvakoosolek Haapsalus.

23. juunil toimus Haapsalus turuplatsil suur rahva koosolek, mille avas linnapea dr. Alver, avaldades lootust, et uus valitsus meile paremat pakub kui eelmine. Poliitilist silmapilgust andis ülevaate sm. Piht Tallinnast. Poliitvang Maisel kirjeldas poliitvangide vabastamist ja vangla elu. Sm. Cher Haapsalus võttis sõna kohalike avatavate tööorganisatsioonide asjus.

Pärast koosolekut rahvas astus elavasse vestlusse punaarmedega, kelle esindajad kutsusid rahvast oma kinno. Koosolek kiitis heaks valitsuse deklaratsiooni.

ÕHUKAITSE ETTEVALMISTUSED ROOMAS.

Kõik Rooma vanad ja kunstipärased ehitused kaitstakse liivakottidega, et nad ei häviks võimalike õhurünnakute puhul.

Itaalia vaerahutingimused.

Vaenulik tegevus lõpeb Prantsuse emamaal, Prantsuse Põhja-Aafrikas ja mandaatmaades. Itaalia õigus kasutada Džibuti sadamat ja Džibuti-Addis-Abeba raudteeliini Prantsuse osas.

ETA. Rooma, 26. juunil. (DNB.) Itaalia-Prantsuse vaerahukokkulepe on järgmine:

Art. 1: Prantsusmaal lõpetab vaenuliku tegevuse Itaalia vastu emamaal, Prantsuse Põhja-Aafrikas ja mandaatmaades. Samuti Prantsusmaal lõpetab vaenuliku tegevuse Itaalia vastu merel ja õhus.

Art. 2: Itaalia väed jäävad käesoleva kokkuleppe jõustumisel ja vaerahu kogu kestuseks nende poolt saavutatud esimestele liinidele kõikidel sõjaväelajadel.

Art. 3: Prantsuse emamaal demilitariseeritakse vaerahu ajaks tsoon art. 2. mainitud liinide ja liini vahel, mis õhu kaudu läheb mainitud liinidest 50 kilomeetri kaugusele. Tunisese demilitariseeritakse vaerahu ajaks tsoon Prantsuse Lõuna-Alžeerias piiri ja liini vahel, mis on määratud juurdelisatuse kaardil. Alžeerias ja Prantsuse maa-aladel Lõuna-Alžeerias, mis puutuvad kokku Lõuna-Alžeeria piiri ja liini vahel, demilitariseeritakse vaerahu ajaks tsoon Lõuna-Alžeerias ja paralleelil vahel siit kaheksa kilomeetri kaugusel. Niikaua kui jätkub Itaalia vaenulik tegevus Briti impeeriumi vastu ja niikaua kui kestab vaerahu, demilitariseeritakse Prantsuse Somaalimaa kogu rannikumaal. Vaerahu ajal omab Itaalia täieliku õiguse kasutada Džibuti sadamat ja sadamaehitist. Samuti Itaalia on õigus kasutada igasugusteks transportideks Džibuti-Addis Abeba raudteeliini Prantsuse osas.

Art. 4: Art. 3 nimetatud demilitariseeritud tsoonid puhastatakse 10 päeva jooksul pärast vaenuliku tegevuse lõpetamist Prantsuse vägede, välja arvatud isikud, kes on vajalikud kindlustustööde, kasarmute, sõjaväelaste ja hooneite valvamiseks ja korrashoidmiseks, ja välja arvatud väeosad, kes peavad hoolitsema sisse- ja väljastamise eest ja kes määratakse lähemalt kindlaks Itaalia vaerahukomisjoni poolt.

Art. 5: Kahjustamata ja rikkumata art. 10 tulenevat õigust, tuleb 15 päeva jooksul kõrvaldada kõik liikuvad relvad ja sinna juure kuuluv sõjamoona demilitariseeritud tsoonidest Prantsuse emamaal ja maa-aladel, mis puutuvad kokku Lõuna-Alžeeria piiridega. Samuti tuleb kõrvaldada kõik relvad ja sõjamoona nendelt vägedelt, kes peavad lahkuma eelpoolnimetatud maa-aladelt. Kindlustusse sisseehitatud relvad ja seal asuvad sõjamoonaagavarad tuleb teha tarvitamiseksõhmatuks sama aja jooksul.

Art. 6: Niikaua kui jätkub vaenulik tegevus Itaalia ja Briti maailmariigi vahel, demilitariseeritakse kuni vaenuliku tegevuse lõpetamiseni mainitud impeeriumi vastu Touloni, Bizerta, Ajaccio ja Orani laevastikutoetuspunktid ja sõja- ja merekindlused. See demilitariseerimine teostatakse 15 päeva jooksul, nii et kõik laevastikutoetuspunktid ja sõja- ja merekindlused oleksid kasutatavad nende ofensilises ja defensiivses tegevuses.

Art. 7 ja art. 8. puudutavad demilitariseerimise viise mainitud tsoonides, kui ka laevastikutoetuspunktide ja teiste kindlustuste demilitariseerimist.

Art. 9 kirjutab ette, et Prantsuse emamaal

kõik maa-, mere- ja õhujõud demobiliseeritakse ja desarmeeritakse tähtsaja jooksul, mis määratakse kindlaks hiljem. Erandiks on ainult need sõjajõud, kes on vajalikud sisemise korra säilitamiseks. Viimati mainitud väeosade tegevus ja relvastus määratakse kindlaks Saksamaa ja Itaalia poolt. Prantsuse Põhja-Aafrikas, Süürias ja Somaalimaal Itaalia vaerahukomisjon arvestab korra säilitamiseks vajalike jõudude erilist tähtsust.

Art. 10: Itaalia säilitab endale õiguse nõuda vaerahukokkuleppe teostamise tagatisena relvade ja sinna juure kuuluva sõjamoona täieliku või osalist väljaandmist, milliseid relvi või sõjamoona kasutati või oldi valmis seadud kasutamiseks Itaalia sõjajõudude vastu.

Art. 11: Relvad, sõjamoona ja sõjamaterjal, mis jäävad okupeerimata Prantsuse maa-aladele, kogutakse kokku Itaalia või Saksa kontrolli all.

Art. 12 määrab, et Prantsuse sõjalaevad demobiliseeritakse. Sellest tehakse erand ainult neli sõjalaevadele, mis on vajalikud Prantsuse asumaade julgeolekuks. Kõik kodusadamaist eemalviibivad sõjalaevad, mis ei ole vajalikud Prantsuse asumaade julgeoleku kaitteks, peavad tagasi pöörduma oma kodusadamaisele. Itaalia valitsus teatab, et ta ei kavatses praeguse sõja ajal kasutada Prantsuse sõjalaevastiku üksusi. Samuti ta ei kavatses rahu sõlmimisel nõuda Prantsuse laevastikku.

Art. 13 näeb ette, et kõik miinitõkked tuleb teatada Itaalia vägede ülemjuhatusle.

Art. 14-a kohustab Prantsuse valitsust mitte teostama vaenuliku tegevust Itaalia vastu ja takistama Prantsuse kodanike lahkumist Prantsusmaalt, et osa võtta vaenulikest tegevusest Itaalia vastu.

Art. 15-a kohustab Prantsuse valitsust ta-

kistama seda, et sõjalaevu, lennukid, relvi ja sõjamaterjali ei toimetataks välismaale.

Art. 16 ja art. 17 käsitlevad Prantsuse kaubalaevastiku väljasõidukeeldu ja vastavad Saksa-Prantsuse vaerahuleppe art. 11-le.

Art. 18 näeb ette, et keelatakse startimine kõigil lennukel, mis viibivad Prantsuse territooriumil või ükskõik millisel Prantsuse kontrolli all seisval maa-alal. Kõik lennusaamad ja lennuväljad seatakse kontrolli alla.

Art. 19: Igasuguste raadiosaadete levitamine Prantsusmaal on ajutiselt keelatud. Raadio- ja telegraafühenduse tingimused Prantsusmaal, Põhja-Aafrikas, Süürias ja Somaalimaa vahel määratakse kindlaks Itaalia vaerahukomisjoni poolt.

Art. 20 näeb ette kaupade vaba transiiti Saksamaa ja Itaalia vahel mitte-okupeeritud maa-alade kaudu.

Art. 21: Kõik Itaalia sõjaväelased, kui ka poliitilised vangid tuleb kohe vabastada ja välja anda.

Art. 22 tagab Prantsuse valitsust kõige selle materjali hea seisukorra eest, mis tuleb ära anda.

Art. 23-a tehakse Itaalia vaerahukomisjoni ülesandeks teostada ja valvata vaerahukokkuleppe täitmise üle.

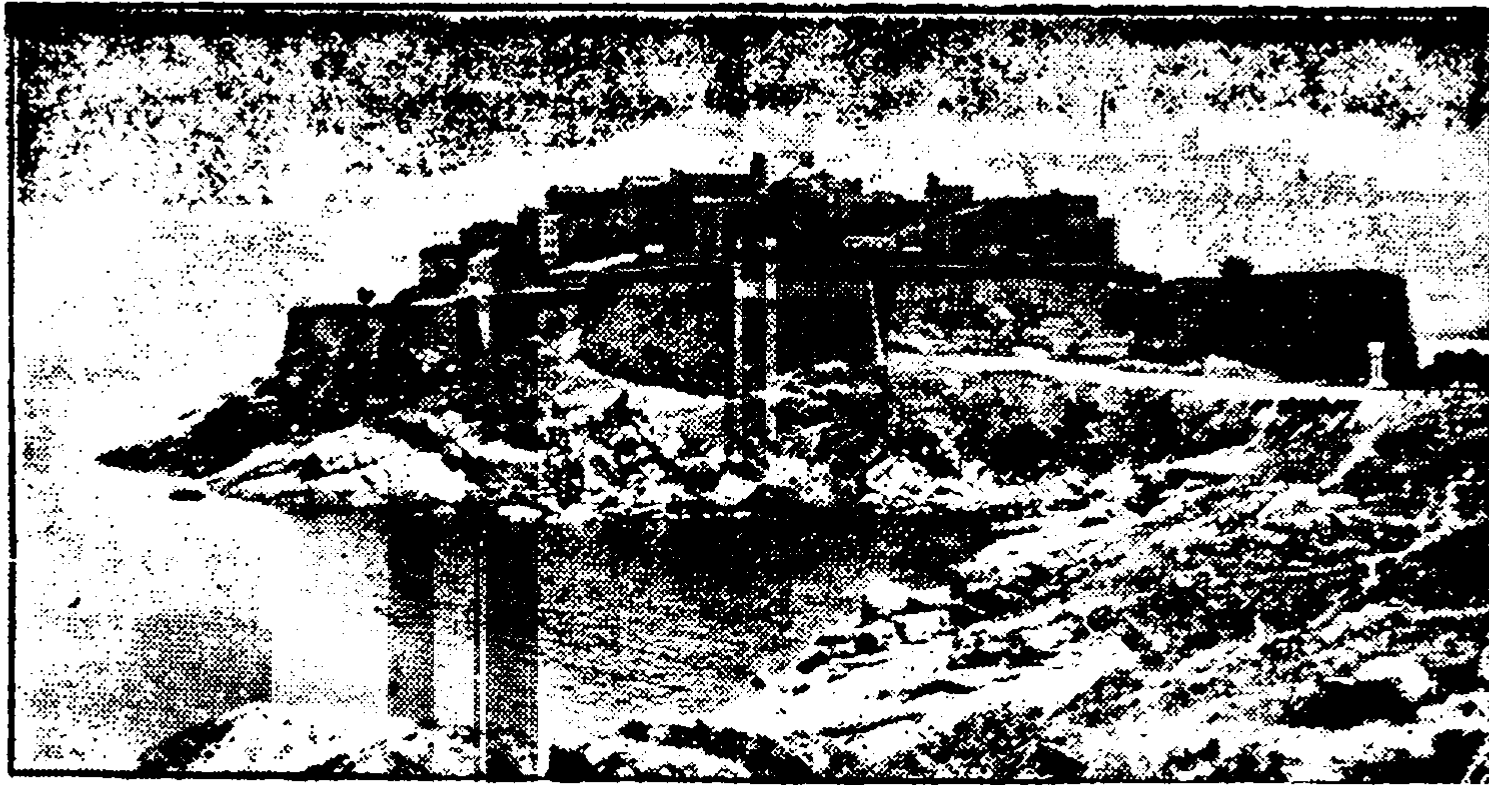
Art. 24 näeb ette ühe Prantsuse delegatsiooni saatmist Itaalia vaerahukomisjoni juure.

Art. 25: Vaerahukokkuleppe astub jõusse allakirjutamisega.

Art. 26: Vaerahukokkuleppe jääb jõusse kuni rahulepingu sõlmimiseni. Vaerahukokkuleppe võidakse tühistada Itaalia poolt juhul, kui Prantsuse valitsus ei täida oma kohustusi.

Vaerahukokkuleppele on alla kirjutanud

marssal Badoglio ja kindral Huntzinger.

SEE ON KORSIKA. Vaade Bastia sadamale, mis on ühtlasi merekindluseks.

Viimane võitluspäev Prantsusmaal.

ETA. Juhipeakorter, 25. juunil. (DNB.) Saksa vägede ülemjuhatus teatab: Sõjakäik Prantsusmaal on lõppenud vaevalt kuus nädalat kestnud võitluste tagajärjel Saksa relvade võiduga. Täna kella 1.35 valitseb relvaderahu. Eilsel, viimasel võitluspäeval, meie diviisid on kõikjal edasi tunginud. Lyonist lõuna pool vallutati St. Etienne. Ka teistel frontidel vallutati palju tähtsaid punkte ja keskusi.

Prantsuse Atlandi ookeani ranniku lähedal on eduga pommidega rünnatud üht 5000—6000-tonnist Briti transportlaeva. Samuti on teostatud laurelende Põhja-merel. Oöl vastu 25. juunil on Saksa lennukid teostanud mõningaid rünnakuid Kesk-Inglismaale ja on pommitanud lennuvälju kui ka lennutehaseid. Stavangeri lähedal on alla tulistatud üks Briti lennuk, mis tahtis pommitada sealset lennuvälja.

Briti lennukid on jatkanud oma lende Põhja- ja Lääne-Saksamaale, kusjuures ei ole tekitatud mingit kahju sõjalistele eesmärkidele. Meie sõjalaevastikul on õnnestunud alla tulistada kaks inglise lennukit.

Kas Prantsuse sõjalaevastik alistub?

ETA. London, 25. juunil.

(Reuter.) Prantsuse kindral de Gaulle seletas ette õhtul ühes intervjuus, et tema usub, et Prantsuse sõjalaevastik ei alistu ega anna end vaenlase kätte. Prantsuse rahvuskomitee täpne koosseis on mõningate tähtsate isikute saabumisel Londoni, kes praegu on Prantsusmaalt teel Suur-Britanniasse. Edasi de Gaulle seletas, et tema ei tea, kus viibib praegu Reynaud, ent tema loodab kindlasti, et Reynaud tuleb Inglismaale, kus ta saab kahtlemata Prantsuse rahvuskomitee liikmeks.

Vaerahu komisjon astus kokku.

ETA. Berliin, 25. juunil.

(DNB.) Saksa-Prantsuse vaerahuleppe põhjal tuli kokku vaerahukomisjon, mille asukohaks on Wiesbaden. Vaerahukomisjoni esimeheks Hitler on määranud jalaväe kindrali Stölpnageli. Vaerahukomisjoni ülesandeks on korraldada ja valvata vaerahuleppe täitmise järele. Prantsuse valitsust on kutsutud ja palutud ka saata omalt poolt esindajaid vaerahukomisjoni.

Prantsuse sõjalaevu ei ole enam Gibraltari väinas.

ETA. Algeciras, 25. juunil.

(DNB.) Sõja saabunud teade järele on Briti lahingulaev „Hood“ koos kahe „Arctusa“ tüüpi ristlejaga ja kahe hävitajaga saabunud Gibraltari. Pühapäevast saadik ei saabu Gibraltari enam Prantsuse laevu. Inglise laevade hulgas, mis peavad valveteenistust Gibraltari väinas, ei ole enam näha Prantsuse laevastikuüksusi. Seni teostasid Prantsuse sõjalaevad valveteenistust koos inglise sõjalaevadega.

Briti õhurünnak laagrite kõrves.

ETA. Kairo, 25. juunil.

(Reuter.) Briti õhujõudude teadaanne: Briti pommitlennukid ründasid esmaspäeval üht Itaalia laagrit kõrve läänes. Õhurünnak oli üllatuslik ja pommitati telke. Õhurünnakul Asmara lennuväljale tekitati tunduvalt kahjusid. Saavutati otseselt angaaridele ja startiteedele. Meie lennukite lahkumisel hõljus lennuvälja kohal suitsusambaid. Üks meie lennuk ei pöördunud tagasi.

TASS kinnitab:

Saksa piirile pole koondatud N. Liidu vägesid.

Vastupidi välismaail levitatud kuuldustele ei viibi Balti riikides 100—150 N. Liidu diviisi, vaid kokku ainult 18—20 diviisi.

ETA. Moskva, 23. juunil.

(TASS.) N. Liidu vägede saabumise puhul Balti riikidesse levitati viimasel ajal välismaail ülirohkest kuuldusi, et 100 ja isegi 150 N. Liidu diviisi olevat koondatud Leedu-Saksa piirile, et see N. Liidu vägede koondamine on tingitud N. Liidu rahulolematusest Saksa edu puhul läänes ja et see peegeldab suhete halvenemist N. Liidu ja Saksamaa vahel ning toimub eesmärgil avaldada survet Saksamaale. Mainitud kuulduste mitmesugused variandid kordusid viimasel ajal peagu iga päev Ameerika, Jaapani, inglise, Prantsuse, Türgi ja Rootsi ajakirjanduses.

TASS'i on volitatud deklareerima, et kõik need kuuldused, millele absurdus on ilmne, ei ole põrmugi kooskõlas tõsiasjudega. Tegelikult ei viibi Balti riikides mitte 100 ega 150 N. Liidu diviisi, vaid kokku rohkemalt 18—20 diviisi, kes muuseas ei ole koondatud Leedu-Saksa piirile, vaid mitmesugustesse piirkondadesse kolmes Balti vabariigis, ja kellede eesmärgiks ei ole „surve avaldamine“ Saksamaale, vaid tagatiste loomine N. Liidu ja Balti riikide vahel sõlmitud vastastikuse abistamise paktide ellurakendamiseks.

N. Liidu vastutavad ringkonnad asuvad seisukohal, et selliste absurdsete kuulduste levitajail on eriline eesmärk — tumestada N. Liidu-Saksa suhteid. Ent need härrad esitavad oma salajasi soove tõsi-

asjadena. Nad on ilmselt võimetud täpset selget tõsiasja, et ei saa kõigutada heanaaberlike suhteid, mis seati jalule N. Liidu ja Saksamaa vahel mittekallale-tungipakti sõlmimisega, missuguste kuulduste ja armetu propaganda abil, sest need suhted on rajatud mitte mööduvatele motiividele, mis oleksid sõltuvad konjunktuurist, vaid N. Liidu ja Saksamaa eluliste riiklike huvidele.

Saksa relvastustoodang kohandatakse nüüd Inglismaa ründamiseks.

ETA. Berliin, 25. juunil.

(DNB.) Millist soodsat mõju avaldab sõja-tegevuse lõppemine Prantsusmaal edasisele võitlusele Inglismaa vastu, see selgub, nagu DNB'le vastavalt poolt seletati, tõsiasjast, et nüüd võidakse kõiki sõjalisi ja majanduslikke abinõusid rakendada ainult Inglismaa vastu. Niivõrd kui üldse osutub vajalikuks ja otstarbekaks kohandada relvastustoodangut ümber eriliste oludele Inglismaa ründamiseks, võidakse seda nüüd läbi viia ilma igasuguse riisikota. Kas ja niivõrd seisavad Prantsusmaal majanduslikud abinõud Saksamaa kasutuses, selgub seni veel mitte avaldatud vaerahutingimustest. Ühtlasi on sõjategevuse kiire lõpetamisega Prantsusmaal kindlustatud lõikuse kogumine. Üheks tähtsaks tulemuseks on ka maahenduse jaluleseadmine Saksamaa ja Hispaania vahel, kellel enne sõda sõlmiti äärmiselt aruennivõimeline majandusleping. Selle ellurakendamist takistas seni blokaad.

TASS lükkab ümber

aluseta kuuldused läbirääkimistest Türgiga.

ETA. Moskva, 24. juunil.

(TASS.) Viimaseil päevil välismaa ajakirjandus levitab teateid läbirääkimiste kohta, mis olevat toimunud N. Liidu ja Türgi vahel N. Liidu-Türgi uue lepingu sõlmimiseks ja et sel puhul Türgi välisministri Saradjoglu olevat kavatsus sõita Moskvasse. TASS'i on volitatud seletama, et neil kuuldustel puudub igasugune alus ja et need on täielikud väljamõeldised.

Saksamaa 10 päevaks lipuehtesse.

ETA. Berliin, 24. juunil.

(DNB.) Hitler on avaldanud järgmise üleskutsu: „Saksa rahvas! Sinu sõdurid on napilt kuue nädalaga pärast kangelaslikku võitlust lõpetanud sõja läänes vaprast vastast vastu. Nende teod lähevad ajalukku kõigi aegade kuulsusrikkaima võiduna. Alandlikkusega meie tänane Jumalatema õnnistuse eest. Ma käsin seada Saksamaa lipuehtesse kümneks päevaks ja kelli helistada seitse päeva.“

SISSEKÄIK NAPOLEONI HAUA JUURE. Nagu näha pildilt, seisab seal nüüd auvaivurlina Saksa sõdur.

Pikne põletas talu hooned

8 looma ja viljatagavarad hävisid tules. Väik löi peretütre uimaseks.

Jaanipäeva, 24. juuni, pealelõunal tekkis pikse läbi kahjutuli Virumaal Mahu vallas Pada külas, kus põles maani maha Kaarel Olevi kuuluv taluhoone, milles ühise katuse all asusid karjalaut, hobusetall, sigala, ait ja kuur. Kogukahju tõuseb üle 3000 kr., kindlustatud oli vaid hoone 250 kr. eest kohalikus kindlustuskassas, vallasvara aga kindlustamata.

Jaanipäeval viibis kogu talu pere Viru-Nigulas surnuaiapühal, kodus oli va' üks taluomaniku täiskasvanud tütardest. Kella poole nelja paiku lähenes Pada külaile piksepihv rohkete kargatuste ja välgsuhvatuste saatel. Üks piksenool, millega kaasas käis tugev kargatus, süttis Kaarel Olevi talu kõrvalhooned, lüües ühtlasi

uimaseks talu elutoas viibiva peretütre.

Peagi leegitses põuakuumuses ülikuiv ehitus küünlana. Tuld märkasid ka naabrid, kes ruttasid kustutustöödele, mis aga ei andnud tagajärki, kuna pikselöögist paisati tuli kogu hoonele. Suuri vaevu jõuti tule levimine elumajale ära hoida. Põlevast hoonest ei suudetud kraami ega elusloomi välja tuua.

Tulesurma leidsid

kolm mullikat, kes olid jäetud lauta kinni, kolm siga ja kaks põrsast. Vallasvarast hävines veel aidas asunud 1600 kg. rukist, 400 kg. nisu, 1200 kg. otri, 320 kg. kaeru ja muud kraami, mille koguväärtus 1500 kr. Hoone väärtust hinnatakse samale summale, kuna mahapõlenud hooned olid vanapoolsed.

Koju jõudnud pererahvas leidis ees vaid suitsva ahervare ja lauda kivi-seinad.

Tulikahju oli talus teistkordne,

kuna 18 a. tagasi põles maha elumaja, mille asemele ehitati uus.

Tuli ähvardas Lavassaare turbatööstust.

Jaanipäeval tekkis tuli Lavassaare turbatööstuse läheduses, kus tuld võttis raba. Tuli oli kandunud sinna Koonga vallast Laisma rabast.

Kuna kohalik tuletõrje ja elanikkond tulele omal jõul ei suutnud piiri panna, palus Lavassaare turbatööstuse juhataja abi Pärnust ja Sindist, kuna tuli ähvardas otseselt turbatööstuse hooned. Johannes Kadarikule kuulunud ühekordne puust elumaja turbatööstuse maaalal võttiski tuld ja põles maani maha. Pärnu ja Sindi tuletõrje meeskondade õnnestus tuld suures osas kustutada ja turbatööstuse hooned hävimisest päästa.

Pikne surmas Tartumaal hobuse.

24. juunil kella ¼ 4 ajal pärast lõunat löi pikne Tartumaal Puhja vallas Kaimi külas asuva Ang. Pehkale kuuluva Jaska talu talli ning sellega ühes asuva kuuri põlema. Kuur oli puust ja põles maani maha, kuna talli savi seinad jäid üles. Ühtlasi surmas pikne hobuse. Omanik hindab kahju 1700 kr. peale. Hobuse ja sissepõlenud vallasvara olid kinnitamatad.

Põles talu ait.

Teisipäeval kella 1 ja 2 vahel süttis põlema Särevere vallas Tännasilma külas Jüri Viilupile kuuluv Jõe talu ait. Hoone hävis tules täielikult, misjuures sisse põles ka kõik aidas olev vallasvara. Omaniku kahju tõuseb 500 kroonile. Hoone oli kindlustatud 700 krooni eest Särevere valla kindlustuskassas. Esialgsel juurdusel selgus, et tegemist oli süütamisega.

Väik süütas talu kõrvalhoone.

Esmaspäeva õhtul üle kaevanduste rajooni käinud tugev piksehoog tegi kahju Maidla vallas Aldu külas elutseviale talupidajale J. Laanemaale, kus pikne põlema süütas taluelamu lähedal asuva puust kõrvalhoone. Kiiresti kohalejõudnud valla tuletõrje suutis leekidele piiri panna ja ära hoida hoone hävimise.

Loomaohvritega tuleõnnetus Virumaal.

Virumaal Pada vallas süttis Kaarel Olevi talu karjalaut ja ait, mis maani maha põlesid. Sisse jäid ka 3 siga ja 3 vasikat, peale selle mitmesugust talu inventari. Kogukahju hindab omanik umbes 2500 kroonile. Hooned olid kindlustatud valla vastastikusel tulekindlustuse seltis 500 krooni eest. Vallasvara oli kindlustamata.

Kuna tuli kulvades puuhoonetes kiiresti levis, siis ei suutnud ka kohalerutanud tuletõrje põlevaid hooned päästa.

Rahehoog koos tormiga läks üle Põhja-Valgamaa.

Jaanipäeval õhtupoolikul äks üle Põhja poolse Valgamaa tugev äikesvihmanuog

Eestis 43 kraadi sooja!

Käesolevate kuumade ilmade puhul pöörusime Tartu ilmajaama, et kuulda lähemalt meie ilmastikuolude kohta.

Ilmajaamast seletati, et madalrõhkkonnad on hakanud Lääne-Euroopast meile lähenema ja selle tagajärjel on pöördunud ka tuuled lõunakaartesse. Ühtlasi on selle tagajärjel lõunapoolsed soojad õhumassid liikunud ka meile ja sel põhjusele tundub viimastel päevadel ilm äärmiselt soojana. 24. juunil oli Lõuna- ja Ida-Eestis vihus kuni 24 kraadi sooja. Isegi saartel ja Loode-Eesti rannikul on temperatuur tugevasti tõusnud. 23. juunil oli kõige soojem Tartus ja Värskas, kus kraadiklaas näitas vihus 29 kraadi, päikese käes aga 43 kraadi. 24. juuni keskpäeval tõusis temperatuur veelgi kõrgemale.

Praegu on äikese-ilm seiskord Balti rii- kides väga tugev. On arvata, et selline olu-

2000-kr. tulikahju Hiiumaal.

Neljapäeval pärast lõunat süttis Hiiumaal Pühalepa vallas Palu külas Kuusiku talu elamu, mis põles lühikese aja jooksul maani maha. Tulle jäi majaaniku Elisabet Maaseli ja tüdruk Voldemar Männiku kogu vallasvara. Tuli oli kustutamata Pühalepa valla vabatahtlik tuletõrje. Majaanik hindab kahju 2000 kroonile. Hoone oli tule vastu kindlustatud 600 krooni eest. Tuli sai alguse E. Männiku käest tulega ettevaatamatult ümber käies.

Vasknarvas põles talunike mets.

Suurem metsapõlemine puhkes neljapäeva pärastlõunal Vasknarva vallas, Jõhvi ja Vasknarva vahelise maantee ääres, kus süttis põlema Permisküla talupidajate Boris Vassiljev ja Ivan Krõlovi mets. Tuli käis üle ligemale 14 hektari suurusest maaalast kusjuures talunike metsa sai rikutud 900 kr. väärtuses. Umbruskonna külaelanikest organiseeritud kustutussalkade kaasabil suudeti tulele õhtuks panna piir.

Väik löi Tartus radioaparaati.

23. juunil löi Tartus, Tähe tän. 95 väik radioantenni ning purustas aparraadi. Ühtlasi purustas samas väik ka ühe vaasi.

Salaja hoitud revolver haavas meest kõhust.

Läänemaal, Taebla raudteejaama lähedal maanteel löi raske kuulihavava kõhus Oru vallas, Kopu külas asuvas Mäe talus elutsev Kaarel Kaseväli, 30 aastat vana. Ta löi metsa Hiiglasu, Lääne maahaiglasse, kus talu kõhust opereeriti välja. Vigastus tunnistati elukõrvaldavamaks.

Nagu juurdusel selgus, oli K. Kaseväli liikunud koos vennaga raudtee ääres kusjuures mõlemad olid viinastanud olekus. Kuna Kaarel Kaseväli oli kaasas salaja hoitud revolver, misjuures ta ei võinud ka ametivõimude vastava korralduse peale ära, siis hakkas ta tüstama tee ääres lendevate varesed. Jõudnud mehe käes läks relv aga lahti ja kuur tungis kõhtu. Vendi, kes samuti oli juhtunud, ei osanud midagi peale hakata. C. e. k. moodus sündmuskohast N. Liidu sõjaväelaste auto. Nende poolt toimetati vigusaanu haiglasse, kus anti abi

Valgamaa vajab talveks rohkesti küttematerjali.

Valga maavalitsus on kogunud andmeid küttematerjali vajaduse kohta eeloleval aastal Valgamaa valdades. Nagu selgub, vajavad Valgamaa asutised ja tööstusettevõtted 120.000 ruumimeetrit küttepuid, misjuures tagavaras on umbes pool sellest, s. o. 60.000 ruumimeetrit. Samuti vajatakse tagavaraks umbes 80.000 ruumimeetrit hagu, kusjuures tagavarad ulatuvad 30.000 ruumimeetritele. Kändusid vajatakse 5000 ruumimeetrit. Kändude tagavara on juba olemas.

Sokujaht algab.

Jahikalendri kohaselt algab igaaastane sokujaht nii riigi- kui eramaadel 1. juulist. Praegu käivad jahimeeste ringides elavad ettevalmistused jahiks, võetakse lubasid jne. Tänavune sokujaht aga töötab olla palju saagivärssem kui seda oli varemalt, sest möödunud talvel hukkus tugeva pakase tõttu väga palju kitsi ja sokke.

Elvas melonid ja arbuusid valminud.

Päikeserohke kevad on võimaldanud varakult valmida lõunamaise päritoluga puuviljad. Nii on praegu Elvas Nigoli aianduses valminud arvukalt meloneid ning valmimas on ka arbuusid. Neid kasvatab Nigol juba mitu aastat hea eduga. Melonite ja arbuuside heast kasvuhooost annab seegi tunnistust, et nende hulgas leidub praegu ligi 3-kilolisi mürakaid.

Melonid, mis müügil lastud, maksavad praegu 1.50 kr. kilo. Nigoli juures on õitsemise lõpetanud ka viinamarjad. Neid oli Nigoli kevadel koos istikutega tuhande ümber. Saaki annab nendest tänavu ligi sadakond.

Neli tulikahju Pärnumaal.

Hävis 9000 kr. eest varandust.

Põlema süttis pühapäeval Kilingi-Nõmme linnas, Ala tän. 6 asuv Saarde põllumajandustööstusliku osatööstuse vabrik, mis oli ühise katuse all sae-, villa-, lina- ja jahutööstusega. Hoone, mis oli ühekordne puu- ja betoonehitus, sai tugevasti kannatada. Tuli sai alguse vabriku õue tolmukogujalt.

Tules hävis varandust umbes 3500 kr. eest. Tule vastu oli aga varandus kindlustatud 9000 kr. eest.

Teine tulikahju leidis aset samuti Kilingi-Nõmme linnas, kus Vana tän. 12 süttis Aleksander Kikas ühekordne elumaja ja saun. Tuli sai alguse perenaise hooletusest, kes

pruulis õlut ning jättis tule järelevalveta. Saun põles maani maha, kuna elumaja jäi osaliselt püsti. Tuli tekitas kahju 4000 kr. eest.

Kolmas tulikahju tekkis laupäeval Pärnumaal, Tall vallas Tuule asunduses Peeter Kaurile kuuluva Torni talu segametsas, kus hävis 1½ hektari 40 a. vanust metsa 400 kr. eest.

Neljapäevine leidis aset Saarde vallas, Meose külas, kus süttis Andres Ilvese kuuluva vihusaun ja kuur, mis põlesid maani maha. Kahjusumma ulatub 1000 kroonile. Tule tekkimise põhjus pole siiani selgunud.

3 ruutkilomeetrit metsa tuleroaks.

Suurem metsatulikahju Harjumaal Kõue vallas.

Suurem tulikahju leidis aset esmaspäeval Rapla lähedal Kõue vallas, kus süttis raba ja riigile kuuluv mets.

Tuli algas oma laastamisõõd* hommikul kella pool 8 ajal ja hävitas mitmetunnilise põlemise ajal umbes 3 ruutkilomeetrit raba ja metsa. Suurte pingutustega suudeti tuleoht likvideerida õhtul

kella 7 ajal. Kustutustöödest võttis osa üle 200 inimese, kelle tõhusal töötl suudeti ära hoida ka tule levimist taludele. Tulemeri oli jõudnud paiguti taludele kuni paarisaja meetri lähedusse.

Millegi tuli sai alguse ja kui suur on kahju, pole esialgu veel selgunud. Sündmust juurdlevad politseivõimud.

Järvemaal hävitas tuli ühiskaupluse ja elumaja.

Kaks inimest sai vingumürgituse.

Teisipäeva lõuna ajal süttis põlema Palde vallas Oja külas asutsev Palde kaubatarvitajate ühise „Iva“ harukaupluse hoone. Puru-kuiv pliipakatus võttis kiiresti tuld ja hoone hävis peagu täielikult. Ühtlasi põles sisse ka harukaupluse juhataja August Ermi vallasvara ja samuti ka kõik seesolev kaup.

Tugeva tuule tõttu levis tuli edasi Richard Kärdi elumajale. Lühikese ajaga olid tugeva tuule soodustusel hävinud kaks hoonet. Tuli levis edasi ka Juuli Pausepa majale, kuid kohalike elanike ja Palde valla tuletõrje üksuste abiga suudeti tulele piir panna. Kustutamisel

aistas kaasa ka hiljem sadamahakanud tugev äikesvihm.

Esialgselt tõuseb „Iva“ kahju 3000 kroonile, misjuures kaup oli kindlustatud. Kogu kahjusumma ärapõlenud hoonete näol tõuseb ligikaudu 10.000 kroonile.

Tulikahju juures said vingumürgituse harukaupluse juhataja August Ermi ja ta abikaasa, kes toimetati Palde maahaiglasse. Kuna nende olukord ei olnud eriti raske, siis saadeti nad pärast kolmetunnist haiglasviibimist kodusele ravile.

Tulikahju tekkimise põhjuste kohta arvatakse, et see on alguse saanud korstnast.

Hooaja viimane räimeõnnistus Pärnu lahes.

Püügi lõpujärgus langesid kalahinnad.

Kevadest saadik kestnud räimepüügihooaeg Pärnu lahes hakkab lõpule jõudma. Nagu kalurite ringkonnast kuuldu, võib räimepüük jätkuda veel kõige enam nädalapäevad. Merevesi on muutunud sedavõrd soojaks, et räimed hakkavad lahe madalamatest kohtadest taganema sügavemerele. Ka püünistele mõjub soorvesi halvasti, kuna see määndab need läbi. Räimise on jäänud kõhnaks, kandes isegi teist nime — rukkioitse räim.

Hooaja lõpueline intensiivne püük jätkus ka möödunud pühade ajal. Räimi saadi pühade ajal ootamatult rikkalikult. Selle tagajärjel langesid ka kauemat aega kõrgel püünist hinnad. Räimi müüdi 70 sendiga dekalititer. Teisipäeval jätkus hea saak, kuigi mitte enam nii rikkalikult kui eelmistel päevadel. Sellest olenevalt tõusid pisut ka hinnad, ulatudes kr. 0.90 kuni kr. 1.— dekalititer

Olenevalt odavatest hindadest on ostetud viimastel päevil räimi soolavate asutuste ja et-

tevõtete poolt suuremad partiid. Kõige enam ostis räimi Pärnu vangimaja, kellel on oma räimesoolamise ettevõtte ja kes soolab kogu riigi vangimajadele vajalikud räimed

Teiste kalade saak on praegu lahes vähene.

Võrumaal sadas kosutavat vihma.

Viimastel päevadel sadas kogu Võrumaal äikese ja hoovihma. Sellest tingituna muutusid kolletama lõõnud põllud märksa paremaks ja põllusaangi lootused paranesid. Kohati sadas ka rabel, mis löi mitmel pool osaliselt rukkitalu maha.

VALGAS TOITIS LINNAVALITSUS 250 LAST.

Valga linnavalitsuses on valminud aru- anne laste toitlustamise kohta möödunud talvel. Sotsiaalministeerium andis laste toitlustamiseks 45 000 kr., misjuures toitu anti lastele 15. novembrist kuni 31. maini. Toidul oli iga päev 250 last.

Kärkla tööliste tervitustelegramm uuele valitsusele.

Laupäeva, 22. juuni õhtupoolikul, olid koos Kärkla tekstiiltööliste kutseühingu juhatus ja Kärkla kalevivabriku töölisnõukogu ühisel koosolekul, et arutada olukorda. Koosolek otsustas üksmeelselt saata uuele Vabariigi Valitsusele vastuvõetud resolutsiooni kohaselt järgmise telegrammi:

„Kärkla tekstiiltööliste nimel tervitame ja õnnitleme südamest uut Vabariigi Valitsust ning

soovime edu õiguslikuks valitsemiseks, milles leiaks N. Liidu abistamisakt ausat tähtsust ning töörahva elujärg tõhusat parandamist.“

Ellamaa töölisnõukogu oli koos. Sama päeva pealelõunal oli koos Ellamaa turbatööstuse töölisnõukogu. Koosolek otsustas jääda äraotavale seisukohale, kuna töölisnõukogu on veendunud uue Vabariigi Valitsuse erilises hooles tööliskonna huvide kaitsmisel.

Lääne praostkond möödunud aastal.

E. E. L. K. Lääne praostkonna tegevuse kohta möödunud aastal on valminud aruanne, millest selgub, et üldine liikmete arv kogudustes näitab langust. Möödunud tegevusaastal oli praostkonnas 40 137 liiget, eelmisel aastal 40 449. Lauale võeti möödunud aastal 16 042, eelmisel 17 418. Eriti suur protsent oli laulakäijaid Mihkli koguduses. Ristiti 658, eelmisel aastal 604 ja maeti 739, eelmisel aastal 674. Leeritati 541 noort, eelmisel aastal 569. Eriti suurt tõusu võib märgata abiellumistes. Aasta jooksul sõlmiti abielusid 324, eelmisel aastal vaid 285. Liiknemakse on maksnud 16 335 praostkonna liiget, eelmisel aastal 17 331. Tunduvat tõusu võib märgata armastusannetes kogudusliikmete poolt, toustes eelmise aasta 32 sendilt 38 sendile isiku kohta.

Aruanne märgib veel tähtsate sündmustena Haapsalu lossikiriku uuesti ülesehitamise 50. a. mälestusjumalateenistust. Kirbla kiriku uuesti pühitsemist pärast remonti 17. septembril ja Kullamaal 13. augustil. Märjamaal 13. mail köster A. Ojassoni 60 a. sünnipäeva ja 36 a. ametis oleku aega. Ridalas põles 13. septembril Nihka külas koguduse abikirik, mis paar aastat tagasi irvinglaste ususeltsi poolt kogudusele kingiti. Vigalas oli 20. august ruumaks peopäevaks, kus kogudus tähistas oma 600 aastast juubelit, samas toimus veel praostkonna vaimulik laulupäev.

Sügisel lahkusid õpetajad Haapsalu, Piirsalu ja Varbla kogudustelt, ümber asudes Saksamaale. Käesoleval aastal on Haapsalus ja Varblas juba valinised läbi viidud ning uued õpetajad ametisse kinnitatud. Kirbla koguduse õpetaja kohta on seni veel täitmata, kuna senine õpetaja määrati esialgu Halliste koguduse õpetaja kohusetäitjaks, kuid hiljem lahkus omal soovil, minnes Alutaguse praostkonda.

Vormsi vallavanem J. Landman suri.

Laupäeval, 22. juunil, suri Vormsi vallavanem Johan Landman. Joh. Landman oli pikemat aega Lääne maahaiglas ravimisel, kus ta juba tervenese ja pidi laupäeval koju minema. Juba valmis haiglast lahkumiseks, tabas teda surmatoonud südamerabandus. Joh. Landman oli tuntud omavalitsustegelane Vormsis, kus ta oli juba 1937. aastast peale vallavanem, olles enne seda vallavanema abiks.

Pühalepas põles talu maha.

Möödunud pühapäeval süttis Hiumaal Pühalepa vallas Palu külas Kuusiku talu elumaja ja põles maani maha lühikese aja jooksul. Tulle jäi mahaomaniku Eliisabeth Maaseli ja tütriku Voldemar Männiku kogu vallasvara. Tuld oli kustutamas Pühalepa valla vabatahtlik tuletõrje. Majaomanik Eliisabet Maasel hindab oma kahju 2000 kroonile. Hoone oli tule vastu kindlustatud ainult 600 krooni eest. Tuli sai alguse E. Männiku käest, kes tulega ettevaatamatult ümber käis.

Tänuavaldus.

Avaldan südamlitku tänu kõigile, kes minu armsa abikaasa muldasängitamisest osa võtsid ja tema kalmuküngast lilled ning pargadega ehtisid, eriti nais- ja meestuletõrjele, kriminaalpolitseiametkonnale ja kõigile tema sõpradele ning tuttavatele.

A. Pealbre.

Loata relv tekitas kõhuvigastuse.

Taebla raudteejaama lähedal maanteelt leiti raske kuulihavaga kõhus Oru vallas Kopli külas Mäe talus elutsev Kaarel Kaseväli, 30 a. v.

Nagu juurdusel selgus, oli Kaarel Kaseväli omanud juba ammu revolvril, mida ta loata oma juures hoidis ja mille ta jättis vastavale määrusele vaatamata võimudele üle andmata. Kaseväli oli koos vennaga tee ääres öösel viinastunud olekus püüdnud varesid revolvriga tabada, kusjuures joobnud mehe käes revolver kogemata lahti läks, tabades teda kõhtu. Vend, kes samuti oli viinastunud, ei osanud midagi raskesti haavatud vennaga peale hakata. Õnneks möödus N. Liidu sõjaväeauto, kes meele-märkusetu K. Kasevälja peale võttis ja toimetas Haapsallu Lääne maahaiglasse, kus kohe operatsioon ette võeti ja kuul mehe kõhust eemaldati. K. Kasevälja vigastus on elukardetav.

Vormsis põles mets.

Jaanipäeva hommikul süttis põlema Vormsi vallas Saksby külas mets. Kuna palava ja kuldva ilma tõttu oli karta tule paiskumist suureks, siis asusid tuld kustutama paele Vormsi tuletõrje veel Nõukagude Liidu sõjaväelased ja kohalikud elanikud. Neljatunnise pingutava tööga saadi tulele piir panna, mille tõttu hävis ainult umbes hehtaari ümber metsa.

Kaklusel löödi nina sisse.

Jaanipäeval tekkis Asuküla vallas Mägari külas Laidna talu õuel viinastunud meeste vahel kaklus, kus Asuküla valla elanikule Julius Milderile löödi nivarde raske hoop näkku. Et ninakoobas sai raskesti vigastusi. Lööjaks oli sama valla elanik August Noksman.

Haapsalu turg.

Värske sealihha 110—125 s. kg, värske sea-nekk 125 s. kg, värske loomaliha 60—100 s. kg, vasikalihha 60—65 s. kg, lambaliha 90—95 s. kg, sulatamata searasv 130 s. kg, loomarasv 90 s. kg, rukkileib 19—20 s. kg, peenleib 30—38 s. kg, sepik 28—30 s. kg, sai 40—50 s. kg, lauavõi 218—220 s. kg, taluvõi 155—160 s. kg, piim 10—12 s. ltr., vahukoore 100 s. ltr., hapukoore 100 s. kg, vanamunad 11—14 s paar, ahvenad 30—35 s. kg, haugid 50—60 s. kg, räimed 20 s. kg, tursad 15 s. kg, rukkijahu 17—18 s. kg, nisujahu 25—28 s. kg, kartulid 180—200 vakk, porgandid 15 s. kimp, peedid 5 s. tükk, sibulad 1—3 s. tükk, eluskanad 110—140 s. tükk, tapetud kanad 160—180 s. tükk, kasepuud 6—8 kr. koorem, haod 18—20 s. kuhu.

Rukis õitseb.

Möödunud nädalal hakkas juba rukis Läänemaa põldudel tootma, olles seega õitsemisjärgus haripunktilni jõudnud. Tänavune oleaeg näib olevat kõigilt soodus, minnes vastu rikkalikule lõikusele. Rukis on Läänemaal üle keskmise, eriti kruusamullastel maadel, kuna savimaadel on märgata kevadiste öökülmade mõju.

Leitud asju.

Haapsalu leibüroosse on toodud järgmisi leitud asjad: täiesti uus naisterahva käeaur (leitud Haapsalust, Karja tänavalt), terasest veolindi lülilik ja meesterahva jalgratas (leitud Haapsalu-Tallinna maanteelt 12 km kaugusel Haapsalust).

Haapsalu töölisühing asutatakse uuesti.

Rahvakoosolekul kõnelesid A. Piht, L. Maisel ja O. Cher.

Haapsalu turuplatsil peeti 23. juunil rahvakoosolek. Vaatamata sellele, et koosolekust ei saadud selle kiire organiseerimise tõttu muul viisil ette teatada, kui ainult ringhäälingu kaudu, oli osavõtt koosolekust rohke.

Koosoleku avas linnapea dr. H. Alver. Selle järgi kõneles Artur Piht teemal „Tänapäeva poliitiline moment“. Kõneleja andis tõhusa ülevaate 21. juuni sündmustest Tallinnas ja selgitas praegust olukorda ning tööliskonna ja rahva ülesandeid. Endine poliitiline vang Leho Maisel kõneles elust vanglas ja sellest, kuidas sündis poliitiliste vangide vabastamine. Viimasena kõneles Haapsalu tööliskonna esin-daia Oskar Cher, kes oma lühidas kõnes

mainis, et valitsus pole suuteline reforme läbi viima, kui tal pole selleks töötavate rahvahul-kade toetust ja sellepärast on vajalik töötava rahva organiseerimine. Veel mainis kõneleja, et Haapsalus 8 aastat tagasi suletud tööliste ühingu tuleb lähemal ajal uuesti asutamisele ning samuti ka tööliskodu. Kõneleja ettepane-kul võttis rahvakoosolek vastu järgmise reso-lutsiooni: „Haapsalu elanikkonna koosolek 23. juunil s. a. avaldab Eesti Vabariigi Valitsusele südamliku tervituse, kiidab heaks Valitsuse deklaratsiooni ja toetab seda kõige jõuga.“

Kõik kõnelejad said arvurohkest kuulajas-konnalt elavaid kiiduavaldusi. Lõpul lauldi hünni.

Kuressaarlane päästeti uppumissurmast.

Uppumisohtu sattus Kuressaare lähedal Tori lahel kuressaarlane J. Maripuu, kes on ametilt kellasepatöölise ja vigane. Maripuu oli läinud merele süstaga sõitma, misjuures süst ümber läks ja mees vette kukkus. Kuna J. Maripuu oma tervisliku seisukorra tõttu ujuda ei saanud, ähvardas teda uppumissurm. Õnneks nägi sündmust paadisadama juures viibiv 16-aastane skaut Heino Kivi, kes kohe võttis sadamast paadi ja hädasolijale appi ruttas. Tal õnnestuski meest paati tõmmata ja kaldale toimetada.

Vaene maksab samapalju kui rikas.

Kõrged isikumaksumäärad mõnes Pärnumaa vallas.

Praegu on annud rohkesti tööd Pärnumaa vallavalikogudele isikumaksumust vabastamise palvete läbivaatamine. Neid on käesoleval aastal esitatud vallavalikogudele rohkesti.

Mõnes vallas on isikumaks õige kõrge ja seda hullem on veel see asiolu, et „pearaha“ maksjad pole ära jaotatud või liigitatud kül-lalki maksumaksja jõu kohaselt.

Toome näiteks Väandra valla, kus üldse

pole maksumaksjaid liigitatud, vaid igaüks, olgu ta rikkast või vaesemast kihist, maksab vallale 14 krooni isikumaksu. Sarnane olu-kord jätab iga tööinimese südamesse kibeduse tunde.

Põltsamaa suursild ümberehitusel.

Juba mõnda aega käib Põltsamaal Suur-silla ümberehitus ja liiklemine juhiti ringi, kusjuures mootorsõidukeile anti liiklemiseks Torniveski sild. Kuna aga see sild asub lin-na teisel äärel, siis hakkasid automehed, ka-sutades madalat veeseisu jões, sõitma kares-tiku kohalt läbi jõe.

Suursilla kaared on juba täidetud ja kin-ni tambitud ning ligemal ajal avatakse jala-üleikäik. Sillatõusude tegemine areneb aegla-semalt. Sõidutee muldkeha on siiski juba valmis ja katte ladumiseega jõutud postkon-tori nurga juures kurvini.

Hüppas teiselt korralt alla.

24. juunil kell 9 õhtul hüppas Tartu Üli-kooli närvi- ja vaimuhaiguste kliinikus teise korra aknast alla haige Eliise Annus, 30 a. vana, ning sai silmapilkselt surma.

Tüdrukut

kes kõiki talutööd tunneb, kohe

tarvis tallu,

endise tüdruku abiellumise tõttu. Palk kokkuleppel. Ost-tan pruugitud heinaniiduma-sina V. Vood'i suure hammas-ratta osa nr. 2147 ehk 2827, võib ka terve masin olla. Teat. Turvalepa postitalu, Taeb-la ag. Telef. 113-11.

Laste kummipallid

kõigis suuruses (kuni 8 tolli) saadaval

mänguasjadeäris

Tallinn, Harju 24. Edasimüüjalle hinnaalandus.

Ehituskrunt

müüa Haapsalus. Teateid saab Kopli tän. 11 iga päev kella 4—5 pl.

saare- ja lepapakke

Kasvavaid lehtpuu metsalanke ja küttepuid.

Ligemaid teateid saab Tartus, Koidu tän. 4—2, telef. 39—10.

HAAPSALU LAAT

peetakse 1. juulil.

Haapsalu Linnavalitsus.

„KUULUTAMINE „LÄÄNE ELUS“ ON PARIM REKLAAM ÄRILE

Iga Eesti põllupidaja tellib otsekohe rahvusliku

„LÄÄNE ELU“

Poolaasta vahetuse tellimised lõpevad 1. juuliks. Igaüks hoolitsegu varakult, et tellimistel vahet ei tuleks. Suvine kibe tööaeg ei tohi praegusel sündmusrikkal ajal põhjustada ühelgi lehe tellimise katkestamist.

„Lääne Elu“ on ja jääb põllupidajate tõeliseks häälekandjaks.

Põllumehe ostujõud kahaneb järjest. Põld ei tööta ka tänavu rikkalikku saaki. Raha on igaühel vähe. Selle-pärast tellige ainult odav ja sisukas „LÄÄNE ELU“ ja soovitage igale tõsisele Eesti põllumehele tellida „LÄÄNE ELU“ 1. juulist aasta lõpuni.

TELLIGE VIIVITAMATA „LÄÄNE ELU“